

Къде е България в споразумението между ЕС и Канада

На стр. 4

Искаме електронно до €2000 от нелоялни търговци в Европа

На стр. 5

Actavis

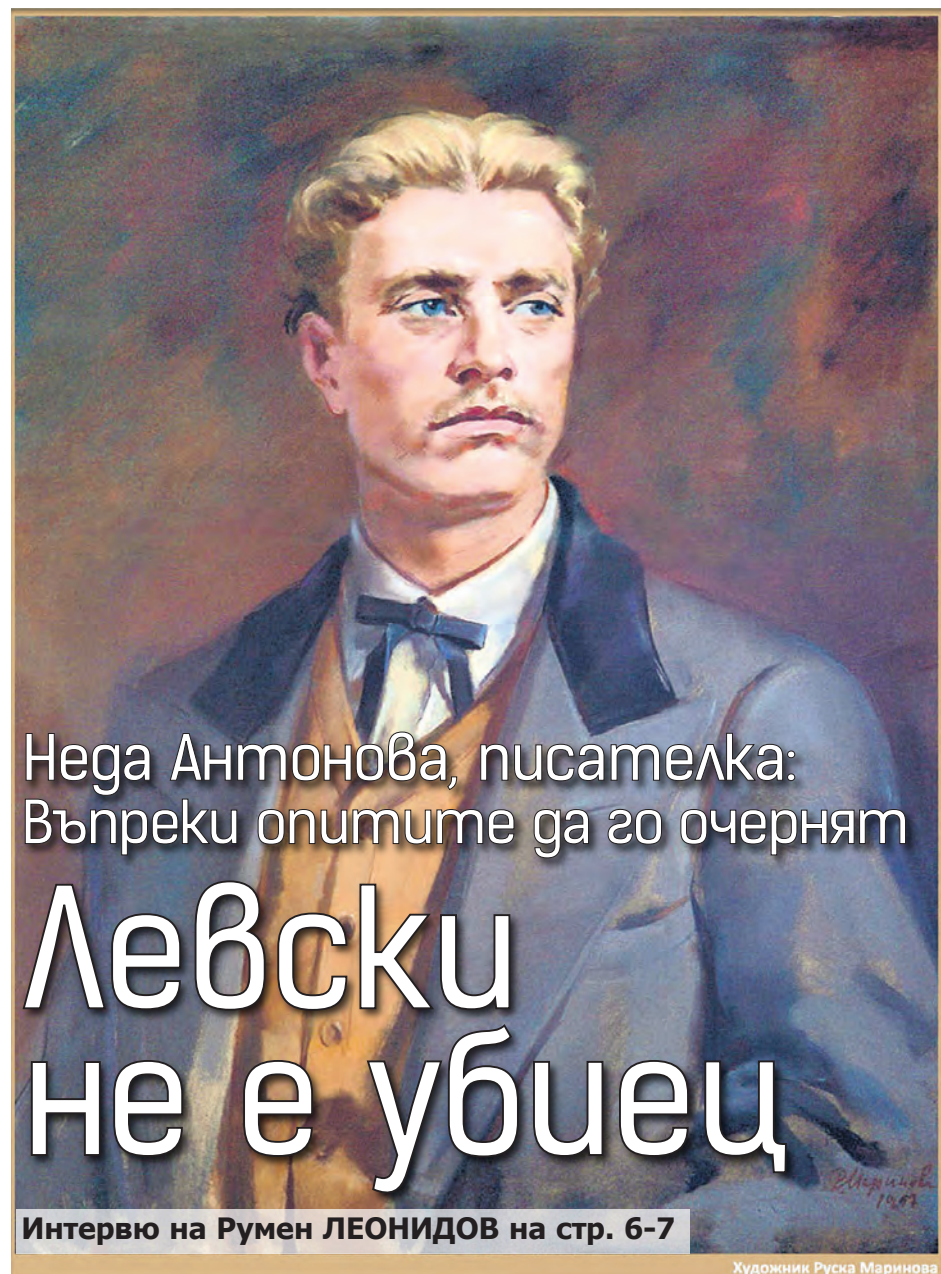
Светът на модерния човек

Брой 8 (227), 28 февруари – 6 март 2017 г. (год. V)

ЖИВОТЪТ ДНЕС

Цена 50 ст.

www.jivotatdnes.bg

Нега Антонова, писателка:
Въпреки опитите да го очернят

Левски не е убиец

Интервю на Румен ЛЕОНИДОВ на стр. 6-7

Художник Руска Маринова

Шивашката индустрия: експлоатация от XIX в.

На стр. 8

Да спасиш доматите или да тровиш хората

На стр. 9

Бил Гейтс обеща пандемия при нови военни конфликти

На стр. 13

Уволнението срещу обезщетение е най-изгодно

На стр. 16

Водещи лекари
Доц. Христина Благоева,
очен хирург

Мързеливо око при децата се лекува успешно до 6-7 г., след това остава проблемно

На стр. 19

Отслабване без глад?
Възможно и дори задължително!

Драстичните диети могат да имат обратен ефект – забавяне на метаболизма и трупане на мазнини. Какво още каза по темата

д-р Силвия Паскалева,

четете на стр. 20

Трябва ли да има паметник на граф Игнатиев в центъра на столицата

Според редица документи ролята на известния руски дипломат в историята ни не е еднозначна. Той безспорно е талантлив интелектуалец, но е бил против независимостта ни през Възраждането. За още интересни факти, които графът споделя в дневника си, четете в интервюто с акад. Григор Велев

на стр. 14

Лекарите предлагат решения

Медици от всички специалности и нива в системата и представители на партиите се включиха в първата виртуална дискусия за здравната реформа в социалната мрежа за здраве CredoWeb.

Какво да очакват пациентите –
на стр. 17

ПО СВЕТА

САЩ

Тръмп назова враговете на народа

Доналд Тръмп заяви, че New York Times, ABC, CNN и другите най-популярни средства за масова информация са врагове на американския народ заради публикуването на лъжливи информации. „СМИ, разпространяващи лъжливи новини (The New York Times, NBC, ABC, CBS, CNN), не са мои врагове. Те са врагове на всички американци“, написа президентът на САЩ в Twitter. Доналд Тръмп нееднократно е упреждал американските средства за масово осведомяване за разпространявани фалшиви информации. На пресконференцията, състояла се на 16 фев-

руари по повод представянето на кандидата за поста министър на труда, президентът разкритикува журналистите от CNN заради „омразата и предразсъдъците“ спрямо него. Той също така нарече „глупости“ съобщенията за връзка между неговата администрация и Русия.

Президентът заяви, че

лъжливите и недостоверни новини са препятствие към уреждане на отношенията с Москва. „Аз просто искам да ви кажа, че фалшивите репортажи в СМИ, изработени от вас, приятелчета, лъжливите, ужасните, недостоверни новини много затрудняват преговорите с Русия“, каза Тръмп.

РУСИЯ

Външният дълг на СССР почти е изплатен

До края на тази година Руската федерация окончателно ще изплати външния дълг на СССР, съобщиха от Министерството на финансите. Днес единствен кредитор на Съветския съюз остава Босна и Херцеговина. По предварителни данни дългът е 125 200 000 долара. През миналата година Русия погаси дълга си към Македония – другата страна, която преди влизаше в състава на Югославия. Дълговете ангажменти към други страни са обичайно явление даже за големите държави със силна икономика. Според някои наблюдатели през 1985 г. външният дълг на СССР е бил 31 000 млн. долара. През този период властта активно привлича както междудържавни заеми, банкови кредити, предназначени за закупуване на импортно оборудване, за медикаменти и други стоки, необходими за обезпечаване на населението, така и свободни средства за покриване на текущи потребности на бюджета под формата на финансови кредити и външни облигационни заеми. Информацията за външния дълг на СССР обаче се разминава в зависимост от източника, като цифрата стига и до 140 млрд. долара.

ФРАНЦИЯ

Гражданите не вярват на журналистите

Повечето французи (69%) смятат, че журналистите са зависими от политиките, показват резултатите от допитване на Odoxa. Необходимостта от неговото провеждане възникна вследствие от нарастващата роля на средствата за масова информация в президентската надпревара. Журналистите не за първи път оказват активно влияние върху рейтинга на участниците в битката за лидерското място, публикувайки компрометиращи материали. Според изследването 60% от французите смятат журналистите за компетентни, а 57% са на мнение, че публикациите са интересни. В същото време 69% от участниците в допитването са убедени, че журналистите не са независими и се поддават на влияние от страна на политиките. А 66% мислят, че представителите на медиите не се съпротивляват на икономическия натиск и са готови на сделки заради финансови изгоди.

УНГАРИЯ

Жители на Унгария внасят на референдум въпроса за провеждането в страната на летните Олимпийски игри през 2024 г. Петицията вече са подписали повече от 266 хил. противници на спортното събитие. Инициатор е новото политическо движение „Моментум“, поддържа-

Готови се референдум за Олимпиадата през 2024 г.

но от големите опозиционни партии. Формалният праг за признаване на референдума за легитимен е 138 хил. действителни подписа. Въпреки че той е преминал, управляващата партия все още може да провали провеждането на допитването, обявявайки голям процент от подписите за недействителни. Основният аргумент на противниците на Олимпиадата е, че нейната организация може да струва минимум 2,5 млрд. евро. Въпросът обаче може сам да се реши, ако МОК на 15 септември направи своя избор в полза на Париж или Лос Анджелис, които в момента са конкуренти на Будапеща.

И У НАС

Когато числата говорят...

■ **84** проекта на 57 компании от различни сектори се състезават в най-утвърдения конкурс за корпоративна социална отговорност у нас, организиран от Българския форум на бизнес лидерите.

■ **209 773** туристи от Чехия са посетили България през 2016 г., което е ръст от 37,9% спрямо предходната година.

■ **310** хиляди лева глоба ще плати сметопочистваща фирма в Хасково заради неспазване на договорните ангажменти.

■ **14 535** пътни нарушения са установени у нас само за периода 13-19 февруари, съобщиха от ГД „Национална полиция“.

■ **600** деца са гледали за пет дни новите уроци за Вселената и за Марс, които организира Националната астрономическа обсерватория Рожен.

■ **17** пъти са увеличени продажбите на билети в Софийската опера и балет през 2016 г. в сравнение с 2012 г., като близо една трета през миналата година са направени онлайн.

■ **1000** мартеници изработиха и събраха от цялата страна доброволци от фондацията „И аз мога“ в помощ на деца с аутизъм.

■ **61%** от българите смятат, че у нас не могат да си намерят добра работа, сочи проучването на изследователски център „Тренд“,

направено по поръчка на в. „24 часа“.

■ **4** са общини в България, където чистотата на въздуха е в нормите, заяви пред Би Ти Ви служебният министър на околната среда и водите Ирина Костова. Това са Пирдоп, Добрич, Девня и Сливен.

■ **42%** от българите искат Русия да ги защитава, 17% - САЩ. Такива са резултатите от глобално изследване, проведено в 66 страни по целия свят от асоциацията УИН/„Галъп интернешънъл“.

■ **14 600** учители, които пътуват до друго населено място, за да преподават, ще получават от държавата пари за покриване на транспортните разходи, събщи

министърът на образованието Николай Денков.

■ **788** лева е средната работна заплата в Добричка област, като увеличението е с 12,7 на сто спрямо последното тримесечие на предходната година, съобщават от Териториалното статистическо бюро - Североизток.

■ **20 000** студенти и над 13 000 преподаватели и административен персонал от българските висши училища са се възползвали от възможностите на Европейската програма за образование, обучение, младеж и спорт „Еразъм“.

■ **7132** са българите, които взимат обезщетение за безработица между 900 и 1560 лева, пише „Монитор“.

В епицентъра на медиите

Големи емоции съпровождат депутатските листи на всички партии. Малко напомнят она лаф „роднина - милиционер“, само че във варианта „артист - генерал“.

Но нито е толкова важно кой е номерът на бюлетината на една или друга партия, нито пък дали изобилието от популярни имена гарантира, че ще дръпнат нагоре резултатите на съответната партия.

По-същественото е, че няма да има никаква битка въпреки солидното старание да ни накарат да вярваме в обратното. Защото, който е влязъл в листите, той вече е депутат. И няма никакво значение кой срещу кого ще се бори в един или друг район. Прилича повече на буфосинхронизъм, а не на избори.

Редакционен коментар, „24 часа“

Истигнахме до черешката. Коалицията между Реформаторския блок и партията „Глас народен“ на друг виден музикален деец от последните две десетилетия – Светослав Витков. Няма съмнение, че коалицията е от взаимен интерес; в най-лошия случай „ще разделим едни пари“, а „Светльо“ ще им покаже карате. Възможно е и заради последното реформаторите да са го издигнали в директна конкуренция в София с лидерите на ГЕРБ и БСП Бойко Борисов и Корнелия Нинова. В крайна сметка „Глас народен“ взе един процент на изборите през 2014 г., не е шега работа – с тези гласове сега току-виж реформаторите влезли обратно в парламента. Представих си пресконференция на РБ в НС, Светослав Витков в костюм чете политическа декларация, зад него със сериозни изражения стоят Найден Зеленогорски, Божидар Лукарски и Петър

Депутатските листи

Москов и кимат утвърдително.

Благовест Бенишев, „Труд“

Всички са изумени от богатия набор журналисти, спортисти, певци, актьори и какви ли не популярни люде в листите за Народно събрание. Страхотен освежителен напън на партиите да предизвикат интерес към себе си. Някои на „Позитано“ 20 го нарекоха подмладяване и нова вълна, а други ненадейно откриха любовта си към ГЕРБ. Наистина мънкат доста неуверено, когато трябва публично да обяснят какво им се е случило, та са се хвърлили в политиката, но нищо, хората пак ги обичат. Или поне не ги мразят толкова, колкото лицата, които са свикнали да гледат в Събранието.

Арман Бабикиан, „Сега“

Депутатските листи този път направо отбавят. Проблемът не е, че има някакви невиджани досега лица. А в това, че до болка познатите муцуни имат наглостта да пърхат като пеперудки от партия в партия и да четат морал. През годините се нагледахме на какви ли не карикатури в опит да се мушнат в парламента. Цинично е, когато довчерашни противоположности, които не един път са доказали, че не могат да се понасят, днес се прегръщат. И ти твърдят, че се въртят като чеверме в името на нещо и на някого.

Какви идеи? Каква България? Какви интереси? Какво бъдеще? Млъкнете по-добре! Всичко е пари и осребряване на услуги.

Мария Нинова, „Дума“

Покрай подредбата на партийните листи изплуваха редица весели случаи на прелитане от цвят на цвят и от група в група. Имаме и екземпляри, сменили по две парламентарни групи и целещи се в трета. Това са си дялани камъни и доверието в тях би трябвало да е безусловно. Не ги съдете сурово. Те просто имат нужда от инструментариума на властта, за да реализират идеите си.

Милен Ганев, факти.бг

Какво прави в листата на ДОСТ бившият областен управител на Пловдив Венцислав Каймаканов, не е ясно. Сигурно Лютви Местан се е чудил къде да го постави и е избрал Варна, с която Каймаканов има общо, колкото с Дубай. Кадърът на Местан стана известен с това, че като депутат със заплата от 2571 лв. има 0 изказвания, а от 3347 гласувания, които са се провели в пленарна зала, в 3275 той не е взел участие.

Изводът: Решението на някои политически лидери да спуснат „парашутисти“ във Варна показва дълбоко непознаване на психологията на варненци. Те не обичат някой да им налага хора, които не са от Варна, не познават проблемите на града и

за 4 години кракът им няма да стъпи в морската столица.

Станимира Колева, barometar.net

Виждали сме твърде много „елегантни“ лупинги, пребоюдисвания и смени на полувремето, за да се изненадваме от всяка следваща драма.

Но когато в един и същи ден Евгений Михайлов се окажа първи „дост“ на Лютви Местан, а Слави Бинев поведе листите на ДПС – признаваме, че ахнахме. Впрочем самите те изглеждат не помалко смаяни, че успяха да вземат завоя. Но катарзисът не пита...

Как е възможно едно от „знаковите“ лица на СДС да загуби образ и да се събере с агент „Павел“, който даде индулгенция за Възродителния процес с площадната целувка на Станишев?

Редакционен коментар, webcafe.bg

Що се отнася до листите, там шокът е силен: е, вярно Волен Сидеров не води листа на ДПС, нито Румен Гечев е прегърнал либерално-икономическа идея на старата (нова) десница, но и онова, което виждаме, е стъписващо: Антон Тодоров в ГЕРБ, Слави Бинев в ДПС и Евгений Михайлов в ДОСТ са само някои от примерите, които няма как да не се коментират.

Тони Николов, kultura.bg

ПОСОКИ

Лукс без съдържание

Петър ГАЛЕВ

При толкова неразкрити тежки престъпления не мога да не похваля полицията и прокуратурата за залавянето на убиеца на момчето в столичната Борисова градина. Ето че когато работят здраво, могат да разплитат изключително сложни казуси. Остава да се надяваме, че и при други случаи, без оглед на проявения обществен интерес и натиск, пак ще действат така. А от държавата очакваме да им създаде такива условия на работа, които поне малко да напомнят щабове, уредите и лабораториите от криминалните реалити формати по телевизията. Ако обаче се върнем на почти 100 процента сигурния убиец, картината е много тъжна. По това време той също е бил дете. При това от семейство, което не го е лишавало от нищо – пари, дрехи, пътувания, развлечения. С родители, които би трябвало да принадлежат към средната класа. И по доходи със сигурност принадлежат. Но какво от това, след като децата им са поредните българчета без никакви морални устои, без духовни интереси, без задръжки, със заличена граница между „искам“ и „мога“ в съзнанието. Да намущкаш с нож непознат връстник в опит да му вземеш портфейла и след това спокойно да започнеш обучение за блюстител на закона! Щеше да напомня сюжет на дългопробна чалга, ако не беше жестока реалност. Очевидно житейският кръгозор на първокурсника по право е формиран точно в любимите му – твърдят – чалготеки, а не от стабилна семейна среда. Майка журналистка и баща полицай? Поредното доказателство, че сме станали общество на етикетите без съдържание под тях. И още по-лошо: с тежко прогнило съдържание. Дали някой ще се запита за какво са му луксозни къщи, коли, ланси и екскурзии, след като се е провалил в най-важното – да отгледа добър човек.

СТОП КАДЪР

Мартениците отдавна провокират въображението на дизайнери и лаици. Тази година хит на пазара са кратуните Пижо и Пенда. По необясними за нас причини Пижо е по-скъп от Пенда. Дано този факт не разбуди духовете в някоя феминистка организация, която да се хвърли в защита на кратуната Пенда

Снимки Милен КИРИЛОВ

Какво ще промени споразумението между ЕС и Канада?

Красен СТАНЧЕВ, директор на Института за пазарна икономика

Непреките ефекти у нас ще бъдат преди всичко за автомобилната индустрия

Не виждам абсолютно никакъв проблем, който да произтече от споразумението СЕТА, и всичко, което се твърди по този повод, е пълна измислица. Искам да попитам каква е разликата между споразумението с Канада и споразумението на ЕС със Западните Балкани, което беше подписано преди 16 години и се актуализира на всеки пет години. Двете споразумения са едни и същи, защото са построени на методологията на Световната търговска организация. Търговията на България с Канада е 60 милиона лева на година.

Като влияние върху икономиката това е почти нищо – според закона за бюджета за 2017 г. правителството харчи толкова пари за 15 часа. СЕТА обаче се различава от споразумението за свобода на търговията с Балканите по това, че последното изисква 97-98% едностранна либерализация от страна на ЕС, т.е. включително от България. СЕТА съдържа изрична клауза, че страните запазват своите регламенти и закони, ако и докато те не се променят. Ако в дадена страна има забрана за ГМО например, тази забрана си действа. Канада е сурови-

нен придатък на ЕС. 90% от канадския внос в ЕС са суровини, храните са вероятно под 1%. Когато цените на тези суровини падат заради пониски мита, всичко по веригата на използване на суровините поевтинява, което е добре за потребителите. За България непреките ефекти ще бъдат преди всичко за автомобилната индустрия. Защитата на инвестициите, която се предвижда във всички такива споразумения, включително и в СЕТА, има една проста цел – да се предотвратят „Октомврийски революции“ в икономиката.

Проф. Румен ГЕЧЕВ, депутат от БСП в 43-тото НС

ГМО ще доразсият българското земеделие

Това споразумение мина много трудно в ЕП и това показва, че има съпротива от всички страни – членки на ЕС. Това споразумение трудно ще мине и през ратификацията на националните парламенти. И причината е, че САЩ имат силно влияние върху Европейската комисия, но малко по-трудно влияят върху всички национални правителства, защото едно е да гласуваш в Брюксел, подалече от избирателите си, друго е да гласуваш в София и в парламента. Затова съм сигурен, че ратификацията

няма да мине в нашия парламент, а ако мине, това ще се случи много трудно. По отношение на проникването на ГМО у нас трябва да се притесняваме, както от това се притеснява целият свят. Не по-малко важно е да обясним на хората и икономическите последици. Можем да дадем пример със зърнените храни. Когато се внасят ГМО на царевица, жито, соя и др., ние ставаме икономически роб на износителите на такива семена. А основният износител са САЩ. Така ставаме зависими от доставките на Съединените

щати. И нямам никакво съмнение, че такава зависимост е много изгодна за САЩ. Споразумението е с Канада, но всички уговорки, че американците през Канада не могат да изнасят, противоречат на здравия разум. Много отдавна водещи американски фирми са регистрирани в Канада. В крайна сметка какъв е интересът на България? В краткосрочен план ГМО са по-евтини, но те ще доразсият българското земеделие. Затова смятам, че няма причина ние да сме „за“ СЕТА.

Доц. д-р Паскал ЖЕЛЕВ, УНСС

Това е добра новина за нашите износители

Трябва да разглеждаме СЕТА като една възможност, защото България има силно отворена икономика и е много зависима от износа и вноса. Това е нова експортна възможност и е добра новина за българските износители. От нас зависи, от насърчаващата политика на България, дали ще успеем да се възползваме от тази възможност. Критиците на споразумението имат претенции към отношенията на чуждестранните инвеститори с държавните институции. По отношение на търговската част – премахването на митата, премахването на някои тариф-

ни бариери – те не се смятат за особен проблем. Причината е, че и в момента митата не са особено високи и засягат предимно селскостопанската продукция. По отношение на свинското и говеждото месо, които се смятат за чувствителни подсектори на селското стопанство, споразумението не предвижда цялостна либерализация и ще има определени квоти. Птичето месо изобщо не се либерализира и при него митата остават високи. По отношение на услуги от публичен интерес – здравеопазване, образование, ВиК сектора, там страните запазват своята авто-

номност да регулират, да притежават държавни монополи ако искат дори. Споразумението ги изключва от обхвата си. Въпреки че икономическите модели на Канада и ЕС се различават, можем да кажем, че демократичните ценности са общи, предпочитанията към екологично развитие, към устойчиво развитие, трудови стандарти са доста сходни и можем да кажем, че ЕС и Канада могат да се смятат за естествени търговски партньори.

Г-н Арсенов, кога е създаден Европейският потребителски център в България и с каква цел?

- В България центърът съществува от 2008 г., създаден е една година след влизането ни в ЕС. Самата Европейска комисия е направила тази мрежа във всички страни от общността през 2005 г., за да имат защита европейските потребители в случаи, когато търговецът, от когото се оплаква някой, е регистриран в друга държава от съюза. Ако и двете страни в един спор живеят в една и съща страна, си има национален орган, който у нас е Комисията за защита на потребителите.

В този смисъл центърът съдейства на българи, които се оплакват от търговец от друга страна членка плюс Исландия и Норвегия, както и на чужденци, които са ошетени от търговец, регистриран у нас. Нямаме властнически правомощия, не можем да разпореждаме на един или друг търговец да прави нещо или да го глобяваме.

- Тогава как помагате на хората?

- Чрез преговори и информиране на потребителите и търговците какви са им правата и задълженията. Когато някой има жалба и иска обезщетение, а компанията не му отговаря, пуска жалба до нас. Имаме единна система, която се поддържа от ЕК и в нея въвеждаме всички данни и документи. Съответният център в държавата, от която е търго-

Игнат Арсенов е директор на Европейски потребителски център България от 2010 година. Той е завършил право в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и е магистър по право. Занимава се със защита на потребителите повече от 16 години.

Игнат Арсенов е квалифициран медиатор и като такъв участва като лектор в специализирани курсове за потребителско обучение на медиатори.

Клиент може лесно да осъди търговец в страна от ЕС

● **С Игнат Арсенов, директор на Европейски потребителски център България, разговаря Христо Николов**

вецът, го издирва и по силата на преговори го склонява да разгледа случая и да го реши в полза на потребителя. Има няколко варианта как да се разреши един проблем. В най-честия – повече от половината случаи, се достига до споразумение.

Когато обаче търговецът се крие и не отговаря или отговаря отрицателно, спорът може да се затвори като неуспешен. Оттам нататък можем да преценим, че трябва да се намесят и други органи, и ги сезираме, например полицията, за да открие търговеца, когато се съмняваме, че става дума за измама.

Ако видим, че потребителят има право, а търговецът не желае да го удовлетвори, можем да насочим случая към съдебната система.

- Имали ли сте случаи, които завършват в съда, и как изобщо се води дело в друга държава от ЕС?

- Имаме, разбира се. Първо насочваме потребителите към специфични европейски съдебни про-

цедури, които са общи за целия ЕС. На първо място това е Европейската заповед за плащане. Това е заповед, с която потребителят изисква търговецът да му заплати определена сума. Тя напомня нашата заповед за изпълнение. Ако търговецът възрази, се води дело. Но ако не възрази, плаща. Имаме такива случаи, най-вече за авиокомпани и за фирми, които събират през интернет пари от хората, без да им доставят стока или услуга.

Другият начин, към който насочваме потърпевшите, е европейската процедура за искове с нисък материален интерес. Това са искове на стойност до 2000 евро. Тази процедура е много лесна и бърза, защото се прилага по еднакъв начин в целия ЕС. Формулярите са еднакви и се попълват в интернет, съденият търговец също отговаря по електронен път, а съдът накрая се произнася с електронен формуляр, който дори се превежда автоматично.

става въпрос за гаранция на стока, Гражданска въздухоплавателна администрация, ако е свързан с полет, БАБХ, ако е свързан с храна, и т.н.

■ Когато фирма си е купила уред и има оплаквания, се прилага Търговският закон и жалбата не може да се разглежда от Европейския потребителски център, нито от Комисията за защита на потребителите.

■ 12 млрд. евро годишно спестяват потребителите в Европа, като търсят по-евтини стоки и услуги през интернет.

■ Около една четвърт от обажданията, получени в Европейския потребителски център, са така наречените информационни запитвания, т.е. потребителят просто се информира какви са му правата в дадена ситуация, без да подаде сигнал или оплакване.

- Излиза, че по-голямата част от дейността ви е свързана с неща, които протичат в интернет. Защо дори оплакванията да са от авиокомпани, билетите за тях пак се купуват през мрежата.

- Така е, повечето трансгранични нарушения са при онлайн търговията и при пътуванията. При това към 80% от случаите, които решаваме, са по оплаквания на българи най-вече от търговци в Румъния, Великобритания, Франция и Германия. Останалите 20% от казусите са чужденци, които имат оплакване от български търговец. Най-често англичани и германци – оплакват се или от туризъм, или от пътувания.

- Какъв е характерът на оплакванията на българите?

- Доскоро статистиката сочеше, че над една трета от жалбите са свързани с проблеми при пътуване – самолети, автобуси, влакове, загуба на багажи, наемане на автомобили. Миналата година обаче тези оплаквания бяха сведени до около 25%, а нараснаха оплакванията, свързани с покупки онлайн. Те вече заемат към 35% от всички оплаквания. Хората купуват какво ли не през мрежата – едра техника, мобилни телефони, обувки и дрехи. Дори имаме оплаквания при покупка на кучешка и котешка храна – хората просто свикнаха да търсят най-изгодната цена, а това им е най-лесно през интернет. Остатъкът до 100% се заема от най-разнообразни единични оплаквания.

СТРАНАТА

■ Пловдив

Голямата базилика има уникални антични мозайки, заради които може да влезе в процедура за вписване в листата на ЮНЕСКО.

Община Пловдив ще направи всичко възможно да започне процедура за вписване в листата на световното историческо наследство на Раннохристиянската (Епископска) базилика, каза кметът на града Иван Тотев.

Той припомни, че от 1984 година България няма обект, вписан в листата на ЮНЕСКО.

Епископската базилика ще бъде проучена и окончателно завършена до 2019 година. Цветните мозайки, останали под тонове пръст от разрушения храм, ще бъдат експонирани в защитена сграда.

■ Сандански

След проведен конкурс от лятото в града ще има паметник на Апостола на свободата – Васил Левски. Това съобщиха от пресцентъра на Община Сандански. Инициативата се обсъжда от няколко години.

Съвместната работа на Сдружение „Дякон Левски“ и Община Сандански ще успее да я превърне в реалност. Очаква се новият монумент да бъде открит на 18 юли 2017 г., когато ще отбележим 180 години от рождението на Апостола. В конкурса за идеен художествено-пластичен проект, който бе обявен в края на месец октомври 2016 г., се включиха 13 екипа от цялата страна. Те представиха своите проекти за бюст-паметник на Васил Левски, от които комисията избра проекта на скулптора Борис Борисов и архитекта Пламен Цанев. Именно те ще се заемат с реализацията на бюст-паметника, който ще бъде поставен пред сградата на Градски съд – Сандански под короната на многовековния чинар. Стойността на проекта е 25 хил. лв., от които 9 хил. лв. са осигурени от членовете на инициативния комитет.

■ Казанлък

Първото в нашата страна Училище за карикатура ще отвори врати в Литературно-художествения музей „Чудомир“ в Казанлък. Преподаватели ще са известните по цял свят казанлъшки карикатуристи Дечко Николов и Николай Фитков. Занятията започват в 13:00 часа на 28 март в Зала 4 на Чудомировия музей. За начало е предвидена лекция за историята, техниките и българските традиции в това демократично, но и трудно изкуство.

В Училището по карикатура могат да участват безплатно всички желаещи да навлязат в тънкостите на жанра от всички възрасти. На 30 март от 17:00 часа е предвидено откриване на изложба с най-добрите произведения на учениците и техните учители. Всички завършили успешно курса на обучение ще получат и сертификати за придобита квалификация на карикатуристи. Начинанието ще бъде част от задаващите се Чудомирови празници 2017.

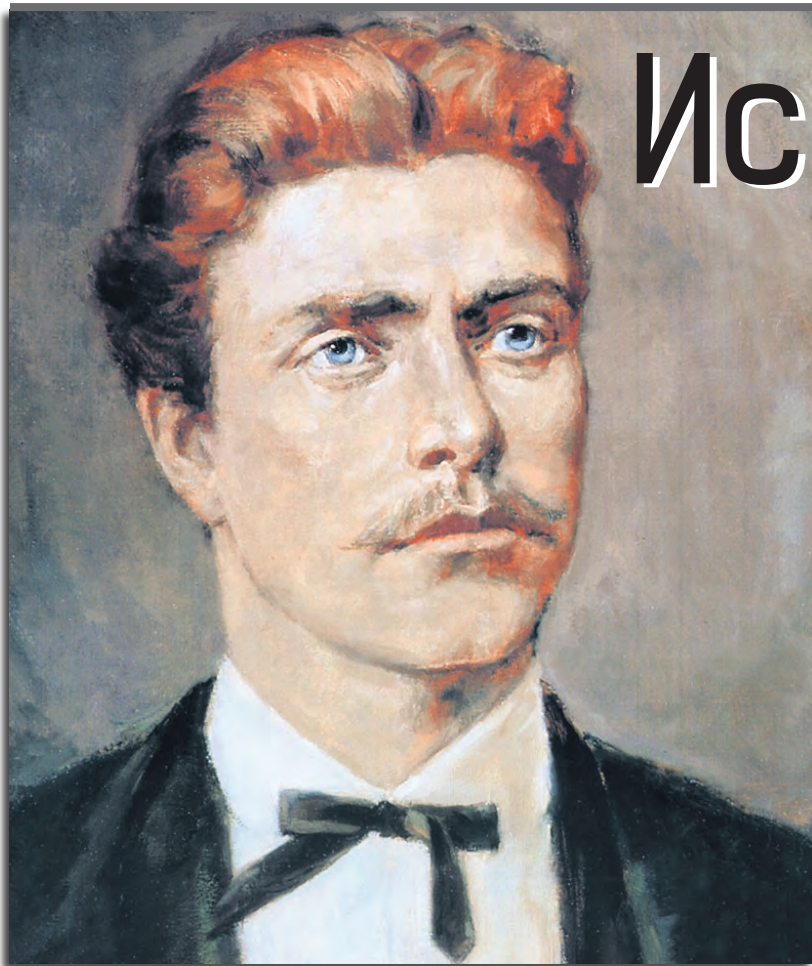
■ При над 70% от оплакванията в Европейския потребителски център трансакцията е минала онлайн.

■ При пазаруване през интернет трябва да се внимава къде е регистриран търговецът. Ако на сайта не е посочено, че е регистриран в държава от ЕС, най-добре е да се избягва купуването.

■ Оплаквания в Европейския потребителски център могат да се подават по много начини: през сайта на специален онлайн формуляр, с обикновено писмо по пощата, с имейл на info@ecc.bg, на телефон 02/986 76 72 или на място – София, улица „Бачо Киро“ 14.

■ Когато търговецът, от когото се оплаквате, има регистрация в България, случаят се препраща по компетентност на някой национален орган: например КЗП, ако

Истината за Апо

• Един бъдещ контрасъдебен процес ще докаже това

Писателката Неда Антонова е автор на исторически романи, новели и пиеси. Последните ѝ книги – „Царица Елеонора Българска“, „Свършената Стойна Преподобна“ и „Неговата любима“ (за Венета и Христо Ботев), се радват на сериозен успех. Част от творчеството ѝ е преведено на руски, френски, полски и чешки. Неда Антонова е единствената жена – носителка на наградата „Златен меч“ за най-добър разказ. В момента работи върху книгата „Първият след Бога“ с подзаглавие „Любовта и смъртта на Васил Левски“ – разказ за духовната самота на човека, винаги изпреварил своето време.

Тази година на 18 юли ще отбележим 180 години от рождението на Васил Лъвский, а съвсем наскоро отбелязахме деня на неговото убийство. Но вече 144 години няколко поколения родни

историци не могат или не смеят да дадат отговор на въпроса: кой уби Васил Левски? Това питане виси със страшна сила почти век и половина над небето на България – не само през

годините след освобождението ни от Царска Русия, а и по-сетне, през годините ни, прекарани в лагера на Съветската империя. Отговорът тогава нямаше как да бъде изречен наяве.

• С Неда Антонова разговаря Румен Леонидов

Г-жо Антонова, вече три десетилетия демокрация продължаваме да се занимаваме с това кой е предал Левски. Но не се вълнуваме как и защо е бил осъден и че е предаден не в Къринското ханче, а в София по време на разпитите пред следствената комисия...

- Ще започна малко по-отдалече, за да може да се проследи хронологията. А тя започва от ноември 1871 г., когато в Ловеч се е състояло заседанието на Вътрешния революционен комитет, наречен Привременно правителство. Малко преди това Централният революционен комитет в Букурещ с председател Любен Каравелов след неколкостепенни неуспешни опити най-сетне успява насила да изпрати Димитър Общи за помощник на Левски. Дяконът не е съгласен и пише: „Защо ми е на мене помощник, аз самин си върша работата, два пъти съм обиколил България и трети път ще я обиколя“.

- Кой е Общи?

- Той е неграмотен харамия, участник в Първата легия, с доказани провинения през оскъдните си четнически години, протеже на Панайот Хитов. Бил е доброволец в отряда на Гарибалди и участник в Критското въстание. Левски не му вярва, смята, че той няма качества за тайна революционна дейност и макар че го води със себе си при обиколката на Тракия, навсякъде го оставя да виси в хановите, без да го запознае с тамошните комитети. Изпратен му е и още един помощник – Ангел Кънчев, млад и народен човек, но за съжаление той рано прекъсва живота си поради пряка опасност от арест и инквизиции.

- Какво се случва на споменатото от Вас събрание в Ловеч?

- Общи възроптава против Дякона, че не му поверява комитетска работа, а само го води със себе си

като слуга, и настоява да му бъде даден отделен район, където сам да работи за делото. Заседанието решава с вишегласие въпроса в полза на Общи, Левски отново не е съгласен, но самият той е автор на „Наредбата“ – бъдещия Устав на организацията, и пак той е записал там, че вишегласието е основен принцип при вземане на решения. И упълномощават Димитър Общи да работи в селата от Тетевен до София. И заработва бай Общи. После, когато Апостола е заловен, по време на следствието председателят на разследващата комисия пита Левски: „Защо се скарахте с Димитра?“. „Защото Димитър не искаше да даде сметка за събраните от комитетите пари, комитетите бяха станали негови собствени.“

- Как се развиват по-нататък събитията?

- През пролетта на 1872 г. Централният комитет в Букурещ свиква общо събрание на делегати от вътрешността на страната и представители на емиграцията – да се

обсъди и реши въпросът за бъдещото въстание. Левски не е одобрил предложението като делегат на Тетевенско да бъде изпратен Общи, а е поискал сам лично да представлява тамошните комитети. Комитетите отказали да го упълномощят и Дяконът става представител на Тракия. Общото събрание обявява Васил Левски за Апостол на българската свобода и му дава най-широки пълномощия за организиране на въстанието: да събира пари, да закупува оръжие, да търси сметка от комитетите за паричните им постъпления. Докато Левски е в Букурещ, на негово име в Ловеч пристигат повече от петнайсет писма, в които комитетските хора се оплакват от своеволията на Общи.

- Какво пише в тези писма?

- Почти едно и също: пълномощникът пристига в селото и не само яде и пие, без да плаща в кръчмата, но води и своя секретар, и той да яде и пие. При това трябва някой да му чете писмата, защото Общи е негра-

мотен... И двамата гостуващи преживяват за сметка на местните комитети и харчат парите, уж събирани за оръжие. Местните членове на комитетите – селяни, учители, свещеници и чорбаджии – негодуват и търсят справедливост от Апостола.

След като се връща от Букурещ, Левски вика Общи заедно със секретаря му, да донесат тефтерите с издадените разписки и въз основа на тях да отчетат събраните суми, предназначени за въоръжаване. Общи отказва да се яви, защото сметките му още не били готови. Левски се ядосва, оплаква се на Каравелов, който живее в Букурещ и също е горещ закрилник на Общи.

- Как реагира Любен Каравелов, който иначе непрекъснато подтиква Левски да бърза с въоръженото въстание?

- Каравелов си прави оглушки за оплакванията на Дякона. Но малко след това Левски решава сам да провери как стоят нещата с Общи и отива в Тетевен да направи събрание

Писмото със самопризнанието на Дякона не може да е автентично

Достатъчно е да припомним, че на 6 януари 1873 г., когато Левски е изнемогвал от раните си в килията на софийската казарма, строго охраняван и без никаква връзка със света, от София за Белград заминава друго писмо, адресирано също до Каравелов, и то стига до получателя си на 30 януари. В писмото, написано и подписано от Левски, той съобщава, че не е заловен и че си върши работата. Нищо в това известие не предизвиква подозрението на стария писател – ни почеркът на Апостола, ни подписът му. Всичко е автентично и той пита Иван Драсов каква всъщност е истината: заловен ли е Дякона, както съобщава Данаил Попов от Турну Мъгуреле, или не е – както пише самият Дякон от София...

Не е трудно да се предположи, че писмото, датирано от 6 януари – деня на третия разпит на Левски, не

би могло да бъде написано от Апостола. Но то съществува – за него споменават и двамата авторитетни изследователи Димитър Страшимиров и Николай Генчев. Но кой знае защо нито един историк не се е заел с разглеждането на подобен доказуем фалшификат. Изхождайки от наличието на писмото, не е трудно да допуснем с голяма доза сигурност, че и другото писмо – самопризнанието, приписвано на Дякона, също е исторически фалшификат. И това личи при елементарно сравнение между стила на Апостола и този на текста, както и при съпоставянето на някои фактически подробности. Явно този обвиняващ Левски документ е съставен от някого, на когото събитието му е разказано от друг, който също не е бил пряк свидетел на случването му.

стола: Левски не е убиец

и на място да се види с тамошния пълномощник. Но Общи не идва. Затова пък успява да изпрати рапорт до Привременното правителство в Ловеч по повод поведението на дякон Паисий, владишки наместник в Орхание, днешен Ботевград. За този рапорт научаваме от думите на Левски, изречени по време на разпитите му пред Османската комисия, която няма съдебни, а само разследващи функции: „Според дадения от Димитра рапорт дякон Паисий щял да издаде работата на властта. Съгласно постановленията на комитетския устав той трябва да бъде убит“. И тук една подробност, която не знам защо мнозина наши историци подценяват: доста преди да напише рапорта си за опасността от възможно предателство от страна на дякон Паисий, Димитър Общи взел насила от него сумата 6000 гроша и го предупредил, че ако гъкне пред някого за това, ще го убие. Но попът се разприказвал и Общи изпълнил обещанието си.

- Известно е, че въз основа на този рапорт Левски в свое писмо заповядал на Общи потенциалният предател да бъде ликвидирани... И тази писмена заповед е второто съществено обвинение срещу Апостола. Но кое е първото?

- Първото обвинение е формулирано в шифрованата телеграма на следствената комисия, заседаваща в София, до правителството в Цариград: „Арестуваният напоследък в Ловеч шеф и организатор на бунта Васил Дякон Левски е подстрекавал поданиците на султана към въоръжено въстание срещу държавата, бил председател и подбудител на станалите бунтове (а такива съществени няма! - б.а.), произнасяните от него речи и разпространяваните от същия печатни издания се разрили в акции...“. Не е известно точно кои политически прояви визира комисията и ги смята за бунтове и акции, освен ако не приемем, че Арабаконашкият обир, при който Димитър Общи с още дванайсет души ограбват турската пощенска кола, е революционен акт, целящ политическа промяна или държавен преврат. Но и за двете изложени погоре обвинения османското законодателство не предвижда смъртно наказание.

- Провинения има, но основание за препоръчване на смъртна присъда няма!

- Остава последният коз на комисията – обвинението, че в Ловеч Левски е убил младия мъж Стойчо Гергинов, слуга на търговеца Денчо Халача. То става на 14 август следобед в Ловеч. Единствен свидетел на събитието е Вутьо Ветъов, неграмотен папукчия, комитетски куриер, получил преди това лично от Общи револвер с трийсет патрона. Според същия Вутьо двамата с Дякона се срещат в някакъв хан в града, после влезли в двора на чорбаджията, Левски претърсил къщата да дири пари, но в този момент слугата Стойчо се връща, сварва Вутьо в двора, започва да вика за помощ. Според Вутьо Дяконът излиза и след физическа схватка с младежа го намущква с камата в стомаха. После двамата избягват, като пресичат събралата се пред къщата тълпа и се скриват в гората над Ловеч.

Това е изложението на Вутьо пред

имперската комисия. И то е достатъчно, за да вземе тя решението и да препоръча на султана в Цариград Левски да бъде осъден на смърт за убийство, позовавайки се на член 174 от наказателния закон на империята.

- Не са ли призовани други свидетели, нали уж е имало много хора, които са чули виковете и са видели Левски и Вутьо да излизат от двора на търговеца?

- Не. Вутьо е единственият свидетел.

- Кои обстоятелства ни дават право да се усъмним в съпричастията на Левски към убийството?

- Първо: събитието се развива във време, когато предприетият съгласно решението на Общото събрание терор над богатите българи с цел набавяне на средства за въоръжаване се е оказал не само безуспешен, но и опасен за делото. Двете убийства, извършени със знанието на Левски, и едно зад гърба му събуждат активността на властта, трима от участниците в едното убийство са отправени на каторга, а един е обесен. Членовете на организацията са изплашени, подготовката на въстанието, вместо да набере сили, затихва. Тогава Левски заявява пред членовете на Привременното правителство, че намира за по-подходящо прекратяването на терора и замяната му с добронамерено посещение на заможните хора, склонни да подкрепят с пари делото.

Нека се знае, че на това събрание – за смяна на курса от терор към преговори – Общи не присъства: сърдит бил. И само след няколко месеца на своя глава извършва обира в Арабаконак. А убийството, в което Апостола е обвинен, се случва точно когато новият курс за отказ от терора вече е в ход. Левски едва ли би престъпил решението, прието и от Привременното правителство.

Второ: Според Вутьо в дните преди убийството Дякона бил писал три писма до видрашкия комитет да му пратят човек за охрана, че двамата да обикалят по селата. И му пратили него. Писмата не са намерени. В дните преди Богородица Левски е бил в Троян. Разстоянието от там до Видраре е над 150 км – по днешните пътища. А и както е известно, Видраре е крепостта на Димитър Общи. Той е там – у двамата братя Ветъови „яде, пие и ношува“. Защо му е на Дякона да търси охрана от толкова далече, щом има верни хора в Ловеч – Христо Цонев Латинеца и Николчо Сирков? Трето: Цялата сти-

листика на престъплението противоречи на всичко, което представлява личността на Левски.

- Но той е осъден на смърт. На какво основание?!

- Още по време на следствието възниква въпросът за повишения интерес на Европа и нейните консули в Русе към обира на хазната и последвалите събития. Никой не може да гарантира на комисията, че консулите няма да се появят отново и да поискат разглеждане на основанията за тази смъртна присъда. И тогава позоваването на единствения свидетел по убийството може да се превърне в улика за професионална недобросъвестност и погазване на елементарните правни норми. Откъде и как да се намери такъв участник в събитието, който да каже онова – и то само онова!, – което би потвърдило основанията за желаното от комисията решение! Свидетели има, но те, кой знае защо, нищо не казват по въпроса. Ни двамата арестувани заради разкритията на Общи и в момента намиращи се на разположение на комисията членове на ловешкия революционен комитет – Марин Поплуканов и Димитър Пъшков, нито някои от разпитаните... Те всички на въпроса на председателя „Какво друго знаете по комитетските работи?“ отговарят: „Друго не знам“. Дори Йосиф, председателят на комитета във Видраре, на когото Вутьо твърди, че бил разказал за нападението, дори той нищо не съобщава по повод на това убийство.

И ето че самопризнанието се появява. Написано на 25 август, заедно с още две намерени в чувала писма със същата дата, и адресирано до Каравелов. Почеркът не предизвиква съмнение: стегнат и четлив, с характерните завъртулки на главно-то „А“, с малко развлечената буква „р“, с особеното изписване на „д“. А и подписът Аслан Дервиш Кърджълъ е същият. Това писмо се появява на бял свят много по-късно, чак след Освобождението. Макар изпратено до Каравелов и – както е известно – получено от него, то после не е намерено в чувала с комитетския архив, затова и по време на процеса никой не се позовава на него. Една подробност: публикувано неотдавна ксерокопие на това писмо показва, че то е подпечатано. А Кирила Възвъзова-Каратеодорова в хронологията „Васил Левски - Документална летопис 1837-1873 г.“ (С., 1987 г.) пише, че писмото е изпратено до Каравелов без печат. Така или иначе в края (а може би и след приключване) на съдебното разследване писмото вече съществува и ако любопитна Европа би поискала да пхне нос в архива на делото „Левски“, то основанията за вече издадената от султана смъртна присъда биха се оказали несъмнени.

Не е ли време да умием лицето на нашия Апостол

Но най-важното е: макар обвинен и осъден за криминално престъпление, Васил Левски е станал жертва на политическо убийство! Протокол № 15 от разпитите на Апостола не е подписан от нито един член на специалната имперска комисия, включително двамата висши военни. За разлика от него, протоколът от разследване вината на Общи и предложението за неговото обесване е подписан от всички.

Приписването на Левски убийство на млад човек, сънародник и единовец, е имало за цел не само да доведе до физическото ликвидиране на Дякона, но – по-страшно! – завинаги да оскверни мита за него в очите на потомците.

В някои уважаващи историята си европейски страни отдавна са били организирани и предложени на всеослушание съдебни контрапроцеси, оневиняващи националните им герои – такива са проведени след години за Жана д'Арк, за Ян Хус, за Галилей... Не е ли време и ние да умием лицето на светата българска икона?! Само тогава оня натрапен ни трънен венец на народ, предал най-великия свой син, постепенно ще се разлисти, ако не в лавров, то в най-обикновен, изплетен от клонки на дрян – жилилото българско дърво, което първо от всички цъфти през пролетта, но плодовете му най-късно узряват. И са лечебни за народната сваст.

Мирослава КИРИЛОВА

Работещите в шивашката индустрия продължават да „отстояват славата“ си на бели робини и никой до момента не е могъл да им помогне. Въпреки протестите в Дупница и големия медиен шум около правата на жените зад шевните машини всичко си е по старому и вихрещата се експлоатация ни връща във времената, за които никой съвременен човек не иска да си спомня.

„Работим с 30-минутна почивка от 8:00 до 17:00 часа всеки ден на минимална заплата. Ако има големи поръчки, работим и в събота без допълнително възнаграждение. В цеха е много студено. През особено мразовитите декември и януари молихме началничките да работим с ръкавици, защото пръстите ни замръзват. Вентилационната система я включват само при проверка от Инспекцията по труда. Предупреждават ни, ако идват инспектори, да казваме, че имаме почивки на всеки три часа и си взимаме отпуските регулярно. Никой не смее да гъкне, има толкова безработица, че веднага ще те сменят, ако се издъниш“, разказа ни работничка от шивашко предприятие в Дупница, пожелала анонимност поради страх от уволнение.

Справка, изготвена специално за в. „Животът днес“, показва, че през изминалата година

Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ е проверила 1106 предприятия в сферата на шивашката промишленост

в цялата страна, където работят 48 523 души или над 50% от заетите в бранша. Установени са 7517 нарушения. Сумата на санкциите от влезлите в сила наказателни постановления е 374 000 лв. На фона на милионите, които се изкарват от продажбата и износа на облеклата и текстила, произведени от българските шивачки, тези санкции са нищожни. Според експерти приходите само от експорт на предпри-

Условията на трудови препращат към Третия свят

ятията в текстилния и шивашкия бранш надхвърлят 1 милиард и 850 милиона лева годишно.

„Работодателите не се страхуват от съд или от Инспекцията по труда. Инспекторите проверяват предприятието, констатираят, правят предписания до един месец да се отстранят нарушенията, те не се отстраняват, налага се санкция на работодателя, той си я плаща и нещата си продължават по старому. Делата в съда пък се бавят поне по две-три години и хората се притесняват да ги заведат, защото трябва да отделят средства и време“, обясни пред екипа ни Тодорка Дамянова – председател на Регионалния съвет на Конфедерацията на независимите синдикати в България (КНСБ) в Дупница.

Тя призова хората да учредяват синдикални организации, защото така правата им по-лесно ще бъдат защитени.

„Непрекъснато получаваме сигнали за нарушения на трудовите права – от забавяне на възнагражденията, през лоши условия на труд до продължителност на работния ден. Приоритетно разглеждаме случаи-

те, където имаме синдикални организации. Там сме постигнали до 90% успеваемост на нашата намеса. Там, където нямаме синдикални организации, нещата стават по-трудно, защото не можем да влезем в предприятието. Все пак отново консултираме хората, при това безплатно, защото и без това те нямат пари“, обобща Дамянова. Основното, което обяснява на хората, е, че докато имат трудово правоотношение, могат да изпратят сигнал за нарушения и нередности до Инспекцията по труда. Когато е прекратено трудовото правоотношение и имат някакви вземания от работодателя, по съдебен ред могат да търсят правата си.

„Разбира се, на първо място трябва да се търси диалог със самите работодатели, може да се подпише документ за разсрочено плащане на възнагражденията или някакъв друг вид компромисно решение. Най-важното е хората да не мълчат, а да дадат гласност на проблемите си, ако трябва да протестират, да привлекат медийно и политическо внимание. Понякога проблемът се решава само по този начин“, допълни Дамянова. Точно така се реши проблемът със забавянето на

заплати в мини „Бобов дол“ и в момента възнагражденията им се превеждат на траншове според постигнатото споразумение.

Над 200 шивачки от италианските обувни цехове в Дупница все още чакат неизплатени заплати

от бизнесмена Луиджи Каприоти. След протести със съдействието на омбудсмана Мая Манолова беше подписано двустранното споразумение между Каприоти и представители на работничките от фирмата, че на 10 март ще бъде направено първото плащане по натрупаните задължения за заплати. Бизнесменът дължи на работниците по две заплати и ваучери за храна общо за около 250 000 лева. При извършените проверки в цеховете за производство на обувки в Дупница освен забавени възнаграждения на част от работещите регионалните инспектори по труда са констатирани редица нарушения, свързани с осигуряването на безопасни и здравословни условия на труд. Служители от Инспекцията по труда в Кюстендил са установили, че аспирационната система не се използва и стои само за пред проверяващи органи. Работодателят не е осигурил лични предпазни средства и стая за лична хигиена на жената. Открити са нарушения в организацията на труда. Не се спазва изискването за 8-часов работен ден.

Когато има поръчки, работниците се трудят извънредно, но не се води точна статистика

кой колко извънредни часове е работил, за да получи съответното възнаграждение.

За отстраняване на нарушенията на работодателя са дадени задължителни предписания с различен срок на изпълнение. В 12 случая е потърсена административнонаказателна отговорност. „Конкретният размер на санкциите се определя с наказателните постановления, които ще бъдат издадени на по-късен етап – след изтичане на срока за възражение на актовете. Санкциите са от 1500 до 15 000 лв. в зависимост от тежестта на нарушенията“, обясниха за изданието ни от Инспекцията по труда. „Практиката показва, че работодателите плащат наложените санкции и продължават дейността на предприятията си по същия начин.

Може би са необходими посолени глоби и законодателни промени, да има затвор за тези, които експлоатират пчеличките, обещавайки им жълти стотинки, а накрая дори не им ги плащат“, коментира председателката на Регионалния съвет на КНСБ.

Европа настоява за по-високи заплати

Европа иска по-високи заплати в целия континент и най-вече в страните от Източния блок, където възнагражденията са в пъти по-ниски спрямо останалите държави. Това е основното послание на започналата в средата на февруари кампания на Европейската конфедерация на профсъюзите „Европа се нуждае от увеличение на заплатите“. В нея се включват синдикати от Белгия, България, Испания, Италия, Полша, Франция и Чехия.

„Най-добрият начин, по който може да се стигне до увеличение на заплатите, е колективното договаряне между профсъюзите и работодателите. Ето защо Европейският съюз и националните правителства трябва да започнат да водят политика за насърчаване на тези преговори“, заяви генералният секретар на Европейската конфедерация на профсъюзите Лука Висентини. Той подчерта, че за първи път от началото

на финансовата криза синдикати от цяла Европа се обединяват в името на повишаването на възнагражденията. Минималната заплата в България (460 лева - 235 евро) е най-ниската в Европа. За сравнение в Румъния тя е 321 евро, в Гърция - 586 евро, а в Люксембург - 1999 евро, или около 9 пъти по-висока от нашата.

ЕС се възстановява от кризата, но в същото време едва 1% от населението на континента се ползва от увеличената печалба. Заплатите на работниците не са повишавани от години. Това се отразява не само на социалното неравенство, а и на икономиката като цяло – понижава се търсенето, изкривяват се трудовите пазари, прави се дъмпинг на цените, което вреди на свободната конкуренция. „63 на сто от хората по света нямат социална защита. Вече има общо разбиране, че неравенствата убиват икономиката“, заяви при откриването на кампанията генералният секретар на Международната конфедерация на профсъюзите Шарън Бъроу.

Мира ВАЛЕНТИНОВА

Увеличава се нелегалният внос на опасни препарати за растителна защита – канцерогенни продукти, забранени за употреба в целия Европейски съюз, алармират от Българската асоциация за растителна защита.

„Тези препарати са доказано вредни за здравето на хората, околната среда и животните. Не би трябвало да се използват, но земеделските производители ги купуват, защото са евтини и ефикасни“, обясни пред в. „Животът днес“ председателят на Българската асоциация за растителна защита доц. Петър Николов. Според данните на организацията

повечето нелегален внос, близо 90%, идва от Турция, малки пратки идват и от Македония и Сърбия.

Приходите от нелегалния внос на опасните вещества се оценяват на 30 милиона евро годишно.

„Няма как да съберете нелегално внесения препарат за растителна защита. Често той няма етикет на български, а е само на турски. Пратките минават границата на малки партии с микробуси и пикапи и след това се разпределят между дистрибутори. Във всеки областен град има местни доставчици, които се свързват със земеделските производители и им предлагат „качествен“ препарат на половин цена. Естествено, че всеки казва „искам“, допълни доц. Николов.

Опасните вещества, внесени от Турция, са доста евтини, защото за тях не се плащат такси за регистрация, за досиета, които трябва да се направят, че тези препарати са безопасни, и т.н.

„За да се спре нелегалният внос на тези отрови, трябва да има законови промени.

До момента няма санкционирани доставчици на забранените в ЕС препарати за растителна защита, защото това престъпление не е криминализирано. Ние сме направили едно предложение в Народното събрание това деяние да се криминализира, за да може виновниците да бъдат наказани. Имаме списък с телефони на тези дистрибутори и лесно могат да бъдат хванати“, обясни председателят на Българската асоциация за растителна защита. Промяната не може да се случи по време на служебното правителство, защото няма парламент, но от асо-

Съсипват ни здравето, за да пазят реколтата

● Нелегалният внос на отровни вещества трябва да се криминализира

циацията се надяват след формиране на ново Народно събрание скоро законната промяна да стане факт.

„Проблемът не е само в криминализирането на претъплението, но и в недостатъчния контрол на отговорните органи.

Инспекторите не могат да са навсякъде, но все пак може да бъде направен опит за по-стриктни проверки.

За извършването им обаче няма капацитет – липсват не само условия за взимане на проби и анализи, но ако щете, и нафта за колите“, коментира проф. Вили Харизанова, декан на Факултета по растителна защита и агроекология в Аграрния университет в Пловдив.

„Има недобросъвестни земеделци, които използват забранени препарати за пръскане на културите си, но са си купили и разрешени от Европейския съюз продукти за растителна защита. Когато дойдат инспектори за проверка, им показват склада, където държат одобрените от Брюксел препарати, и всичко е наред“, съобщи земеделец от Кюстендилска област, пожелал анонимност.

Проф. Вили Харизанова обърна внимание и на факта, че

българските земеделци използват друг опасен вид препарати за растителна защита, които са частично забранени

в Европейския съюз – става въпрос за неоникотиноидите. „Те са изключително

ефикасни в борбата с насекомите и почвените вредители, но поразяват сериозно пчелите. Тези отрови имат системно действие и стигат до полена и нектара на растението. Неоникотиноидите предизвикват невропаралитично действие в натровената пчела, тя губи ориентация, не може да намери кошера си и загива“, обясни проф. Харизанова. Ето защо през 2013 г. Европейската комисия ограничи използването на неоникотиноидни пестициди, които сериозно застрашават медоносните пчели. „За съжаление, забраната има своите изключения.

Разрешава се ограничена и контролирана употреба на забранените пестициди,

тъй като в някои случаи те нямат заместител. Някои от европейските страни правят дерогация, тоест временно разрешават употребата на

тези препарати. През миналата година Министерството на земеделието и храните и Българската агенция по безопасност на храните издадоха временно разрешение за употреба на тези продукти в България, сега се очаква пак да издадат“, уточни доц. Николов. Той допълни, че неоникотиноидите са много важни в борбата с вредителите по царевицата и слънчогледа – култури, типични за Централна и Източна Европа. Ето защо дерогация се прави най-вече в страни от тези части на Стария континент.

Българската асоциация за растителна защита

призова земеделските производители да купуват само официално разрешените в България и ЕС препарати,

които се продават от лицензирани фирми и дистрибутори. Консултантите в тях обясняват как се използват

веществата и каква е ефикасността им. „Най-важното е да се употребяват превантивни препарати, които остават на повърхността на растението и го предпазват, без да проникват в него. Българските стопани обаче често са безотговорни, не наблюдават посевите си, изпускат времето, в което може да се предотврати нападението на вредители и болести, и се налага да приложат системни препарати.

Те са силни и опасни за здравето на човека, защото проникват вътре в растението,

в тъканта и плода на съответната култура“, уточни доц. Николов. Инспекторите по растителна защита от областните дирекции по безопасност на храните също организират регулярни срещи със земеделски стопани и търговски фирми за разясняване на новите моменти в законодателството и опасностите и вредите от употребата на неразрешени продукти за растителна защита, каквито например са нелегално внесените. Тази информация се публикува също в бюлетините за поява, развитие, разпространение, плътност, степен на нападение, срокове, начини и средства за борба с вредителите по земеделските култури, които агенцията издава.

Експертите в бранша все пак забелязват и положителна тенденция – все повече земеделци се интересуват от биологичните начини за защита на растенията. „Директива 128, която цели намаляване на употребата на пестициди, поощрява търсенето на биологична защита за културите. Екологичните алтернативи на синтетично създадените препарати също имат дълготраен ефект, те щадят природата и дори увеличават плодородието на почвата“, каза проф. Вили Харизанова.

На територията на страната през 2015 г. и 2016 г. са извършени общо 3478 инспекции, в т.ч. на селскостопански аптеки, складове за съхранение и търговия с продукти за растителна защита, цехове за преупаковане на препаратите и на нерегламентирани обекти (общински пазари, магазини, борси, тържища и др.), съобщи за вестник „Животът днес“ от Българската агенция по безопасност на храните. Тя е компетентният държавен орган, който осъществява официалния контрол по отношение на пускането на пазара и употребата на продуктите за растителна защита. За две години са взети общо 231 проби от препарати за анализ за съответствие с показателите и за срока на годност на продуктите. Направени са 809 предписания с корективни мерки за отстраняване на несъответствията и са съставени 47 акта за установяване на административно нарушение за нерегламентирана продажба на продукти за растителна защита. Извършени са и 17 866 инспекции на земеделски стопани. При тях издадените предписания са 2596, актовете за нарушение – 31. Общите количества спрени от продажба, запечатани и иззети продукти за растителна защита са 2892,50 кг и 1935,8 литра.

При контролната дейност върху употребата на продуктите за растителна защита за две години инспекторите от БАБХ са взели за анализ общо 273 проби от растения и растителни продукти.

Гаф за два милиона в проектите за наука

Мила ХРИСТОФОРОВА

Ще прави ли България наука за милиони, или просто ще похарчи едни милиони, без да прави наука? След първоначалния скандал с новата оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ нещата ескалираха и по отношение на новите научни центрове за 560 милиона лева, които страната ни трябва да изгради. При това там проблемите са по-сериозни, защото засягат и начина за оценяване на научните проекти. Това стана ясно от среща на образователния министър проф. Николай Денков с научната общност на БАН миналата седмица.

Фалстарт беляза изграждането на новите научни центрове, след като се оказа, че предният екип на МОН е пушил обществена поръчка за оценители със силно занижени критерии. Съгласно нея проектите на доценти и професори със световно признание трябваше да бъдат оценявани от хора със степен „бакалавър“. При това – поръчката трябваше да бъде възложена на фирми, които да подбират въпросните бакалаври и за целта да приберат два милиона лева. Бившият просветен министър Меглена Кунева и служебният Николай Денков си прехвърлят топката за скандала. Според Денков **критериите за подбор и на оценители, и на научни проекти са писани от хора без никакъв опит в научната област.**

Става дума за предишния екип на Кунева, в който с парите за наука се занимаваше заместник-министърът Красимир Киряков, чийто опит е минал основно в усвояване на пари за земеделие. Появиха се и съмнения, че целта е била именно конкретни фирми да усвоят милионите, като подхвърлят жълти стотинки на експертите, които ще правят оценки на научните проекти. Подобен скандал имаше преди няколко години и във фонд „Научни изследвания“, където пари също бяха раздадени на подставени фирми, но не за да правят с тях наука.

Заради скандала просветното министерство

спря обществената поръчка за избор на оценители. Оказа се, че всъщност кандидатствалите фирми дори не са си направили труда да представят справка за това дали избраните от тях бакалаври отговарят на другите критерии като например да имат поне три научни публикации в последните пет години.

Заместник-министърът на образованието Ваня Стойнева обясни, че органът, управляващ оперативната програма, е бил в невъзможност да избере който и да било от кандидатствалите консорциуми именно защото не са изпълнили поставените изисквания.

Сега подборът на оценители започва отново, но този път офертата ще бъде насочена не към фирми,

а директно към физически лица с опит в научните изследвания, много публикации и умение да управляват проекти. Просветният министър Николай Денков уточни на пресконференция, че ако пуснем нова обществена поръчка, нещата ще се забавят още и сме на път да загубим пари.

Същата теза той лансира и пред учените от БАН. Пред тях Денков разясни актуалното състояние на програмата и отговори на вълнуващите ги въпроси. Учените се оплакаха от неяснотата кой и как ще оценява проектите им и от тежки и безумни условия в процедурата по кандидатстване. Проф. Лъчезар Аврамов от БАН, който заедно със свои колеги също кандидатства с проект, постави въпроса как хора със степен бакалавър, каквито вероятно ще бъдат оценителите на научните

проекти, могат да оценят иновация в областта на медицината и биофотониката.

Процедурата за избор на чуждестранни оценители уж трябваше да гарантира висококачествена и безпристрастна оценка

на проектите за научни центрове. Проф. Желю Владимиров от Стопанския факултет на Софийския университет сигнализира за тежката процедура по кандидатстване, изискваща многобройни документи и преводи в хиляди страници. Денков отговори, че процедурата е правена от хора, които не познават спецификата на научните проекти, и това показва несъстоятелността на тезата на предишния екип на МОН начело с Меглена

Кунева, че научната програма може да се ръководи от хора, които нямат нищо общо с науката. Въпреки това обаче екипът на Денков смята, че процедурата трябва да приключи по тези правила на 28 февруари, без да бъде отлагана повече или обявявана наново с променени условия.

„Часовникът тиктака и всяко забавяне оттук нататък не само е рисково, то ще доведе до загуба на средства.

Затова, отчитайки факта, че все пак учените са на финалната права в подготовката на проектите си, според нас по-добрият вариант е процедурата да приключи по правилата, по които е обявена, за да се премине на следващия етап – оценката. Алтернативата е много по-лоша от това, което имаме в момента“, каза Денков. Той припомни, че до 31 декември 2018 година България трябва да е получила от Брюксел обратно финансиране за 30% от програмата и всяко забавяне оттук нататък е рисково за изпълнение на срока и загуба на пари.

Програмата „Наука и образование“ освен всичко друго е застрашена и от все още неприетата Стратегия за развитие на научните изследвания, която е предварително условие на ЕК за изпълнението на програмата. Крайният срок за приемането ѝ беше декември 2016 година, което не се случи заради подаването на оставка на правителството на ГЕРБ и разпускането на парламента.

Сега екипът на служебния министър Денков се е заел с преработването и финализирането на стратегията, за да може да бъде приета още в първите дни на новия парламент. До 30 юни трябва да сме изпратили на ЕК стратегията, приета от Народното събрание. В противен случай ЕК ще спре оперативните програми „Наука и образование“ и „Иновации и конкурентоспособност“.

„Госпожа стихийно бедствие“ ще получи Наградата на София за своя принос към актьорската професия. Това ще стане по време на предстоящия Филм Фест.

Стойанка Мутафова с Наградата на София

И на 95 години великата актриса продължава да възпламенява публиката. Наричат я още „Урагана Стояна“, „Неотразимия женски феномен на българското кино“, „Фината аристократка на сцената“, „Бунтарката, която може да се държи и като принцеса, и като уличен гамен“, „лудетината“, „най-смешната актриса“, „Школа за начинаещите артисти“ или „диагнозата Мутафова“ – всичко това е тя – едно от най-впечатляващите лица на сцената и в киното на България.

Няколко поколения помнят опашките за билети пред храма на смеха, създаден през 1956 г. от Стойанка Мутафова, Георги Калоянчев, Георги Парцалев, Татяна Лолова и тяхната легендарна трупa. В „най-щастливите години в живота им“, раздаващи се на сце-

ната, Мутафова влиза всяка вечер в незабравими образи – Дорина от „Тартюф“, Селямската от „Чичовци“, Баба Гицка от „Големанов“, Мария от „Михал Мишкоед“, Фьокла от „Женитба“, Ко-

робочка от „Мъртви души“, Анна Андреевна от „Ревизор“ и много други. Въпреки достолепната си възраст само в последните години Мутафова е неузнаваема като Баба Зюмбюла в

„Шокова терапия“ и Бръмбарова в „Космонавти“.

Безкрайно интригуващи са всичките ѝ превъплъщения в киното, в едни от най-култовите филми – „Специалист по всичко“, „Привързаният балон“, „Кит“, „Езоп“ и „Топло“, „Баш майсторът началник“. Тя е и любимата баба Цоцолана на поколения деца в екранизацията на „Патиланско царство“. Стойанка Мутафова участва в „Съклени топчета“ (1999) на Иван Черкелов, „Репсодия в бяло“ (2002) на Теди Москов, „Ваканцията на Лили“ (2007) на Иванка Гръбчева, „Вчерашни целувки“ (2007) на Юрий Дачев, „Ако някой те обича“ (2010) на Киран Коларов, както и в сериала „Столичани в повече“.

Необичаен – като яркото ѝ, магнетично актьорско присъствие – е и пътят на Стойанка Мутафова до свет-

лините на прожекторите и сцената. Преди да поеме натам, тя води битка със семейството си. Баща ѝ – Константин Мутафов, един от драматурзите на Народния театър „Иван Вазов“, държал дъщеря му, завършила класическа филология, да стане археолог, но вместо това тя тайно се записва в Държавната театрална школа при Народния театър. Директорът на трупата Владимир Полянов получава писмо от баща ѝ с настояване дъщеря му да не бъде приета. Ала Стойанка партнира на Кръстьо Сарафов в една радиопиеса, след което самият той се среща с Мутафов, за да го увери в безспорната ѝ дарба. Оттогава най-смешната ни актриса радва поколения българи, които буквално израстват с неуморния ѝ талант.

Голото мъжко тяло – преодоляване на стигмата

Няма световен художник или български рисуващ класик, който да не е бил изкушен от голотата на жената, но малцина са българите, които виждат естетиката, естествената красота и хармоничната енергия в голия мъж. Защо? На този и други въпроси търси отговори изложбата „Голото мъжко тяло“, която вече събира погледите на стотици посетители. Тя може да бъде видяна до 26 март 2017 г. в Софийска градска художествена галерия.

Захари Желев

Трябва веднага да поясним, че ако днешните майстори на четката, молива и пластиката кой знае защо странят от темата за мъжествената голота, техните колеги, творили между 1856 и 1944 г., са намирали за съвсем естествено да рисуват освен Евините и Адамовите тела. Днес благодарение на изкуствоведите Аделина Филева, Рамона Димова и Пламен В. Петров за първи път и у нас ставаме свидетели на такава „мъжка“ експозиция, която разбива на пух и прах негласното табу върху темата, провокира балканската ни задръстеност, лицемерна свенливост и мачовска ербабщина.

Тримата инициатори са положили грандиозни усилия да издирят и да извадят от депата на различни галерии най-интересните образци, посветени на силата и безпомощността на голия мъж. Благодарение на тях в СГХГ са изложени на показ точно 96 творби – живописни платна, рисунки и скулптури, дело на 54 българи, някои от които са знакови имена в историята на родното ни изкуство, а други – позабравени или напълно неизвестни за широката публика.

Михаил Лютов

Станю Стаматов

Оказва се, че мъжът без дрехи също може да бъде идеален обект на визуални разкази, на видими психологически състояния, на различен, нееротичен шепот, на печални и радостни послания... При това без да смуцава обществения вкус, без непременно да търси първични инстинкти, без да има и намек за порно простотии.

Експозицията показва развитието на мъжкия акт през периода 1856 – 1944 – от учебните часове по рисуване в академията през „употребата“ на голото мъжко тяло в творчеството на някогашните български художници.

Специално за тази арт акция е издаден и каталог, който може да се закупи.

Идеята за голите мъже в изкуството се реализира с помощта на Националната галерия, Националната художествена академия, Националния музей „Земята и хората“, Съюза на българските художници, с художествените галерии в Пловдив, Кюстендил, Сливен, Шумен, Плевен, Пазарджик, Казанлък, Стара Загора, Лом, както и Ателието-колекция „Светлин Русев“, фондация „Цанко Лавренов“, частните колекции на Александър Керезов, Боян Радев, Венцислав Кадиев, Владимир Георгиев, Иво Райков, Николай Младжов, д-р Огнян Делибозов, Тома Николов, Христо Баларев.

Всички те заслужават нашето искрено „Благодарим!“.

Първите крачки в космоса Индия направи веднага след обявяването на независимостта си. Още през 1950 г. властите стартираха национална програма за космически изследвания, а след 19 години беше създадена и специална организация с такава цел – ISRO. През изминалите десетилетия тя се превърна в огромна структура с щат от 20 хил. специалисти и годишен бюджет над 1,2 млрд. долара. През 1979 г. индийските инженери пуснаха първия спътник с помощта на собствена ракета-носител и това направи Индия седмата космическа държава. През 1984 г. вече качиха и човек в космоса.

Днес Индия по космически потенциал продължава да отстъпва на САЩ, Русия, ЕС, Китай и Япония. Едно от впечатляващите ѝ постижения е успешното пускане на автоматичната междупланетна станция през 2008 г.

Индийските инженери и учени планират през 2018 г. втора лунна мисия с робот-луноход, а в перспектива и обитаема база. Намеренията са да последва и нова експедиция към Марс и полет към Венера. Безспорен факт е, че индийците сериозно са се заели да превземат значителен дял от космическия пазар. Главните им козове са развитието на компютърната индустрия и евтината работна сила. Един инженер, конструиращ космически кораби, получава около хиляда долара на месец – сума, която е смешна по европейските и американските стандарти. Още факти – автоматична-

Азиатските държави превземат космоса

Индийската ракета PSLV-C37 изведе в орбита едновременно 104 спътника – три национални и 101 чужди. Така падна и световният рекорд, който се държеше от руско-украинската ракета „Днепр“, която качи в околоземното пространство 37 спътника. Индия, към чиято космическа програма много експерти се отнасяха скептично, демонстрира, че има сериозни намерения да претендира за ролята на една от водещите държави в тази област.

та станция, която работи в орбитата на Марс, струва 74 млн. долара. Това е изключително ниска цена и абсолютен рекорд сред подобните проекти. Причината е в свирепия държавен контрол върху създаването и производството на космическите технологии.

Възходът и амбициите на Индия не може да не предизвикват тревога у главния съперник в битката за регионален космически лидер – Китай. Доказателство е коментарът в таблоида The Global Times за последното индийско постижение: „Конкуренцията в областта

на космическите технологии не се свежда само до това кой ще пусне повече спътници едновременно. Индия има своята ахилесова пета – сравнително скромните размери на икономиката и слабата база за национално развитие. Индийското общество ще си остане йерархично – с

неголям елит, живеещ на нивото на световните стандарти, и огромен брой бедняци. Освен това като цяло индийските космически технологии значително отстъпват на американските и китайските“.

Това е добре преценен и болезнен удар, но Китай има основание да се дразни от постиженията на Индия. Китайците например пропуснаха шанса за лидерство в азиатската надпревара относно мисиите до Марс, защото тяхната станция претърпя пълен крах и падна в океана през 2011 г.

Двете държави обаче не изпускат от погледа си още един сериозен конкурент – Япония, която планира още през следващата година да изпрати изследователски модул на Луната. За разлика от Китай и Индия Токио залага на частна космонавтика и свръхлеки ракети с микрорептници.

Свои космически програми имат и корейците. Но докато възможностите на Сеул са повече или по-малко известни, то Пхенян е способен да поднесе най-неочаквани сюрпризи. **(ЖД)**

Роботите усвояват нови професии

В Китай към гвардията на роботите, изместващи хомо сапиенса, се присъедини и робот-полицай. Първият вече охранява железопътната гара в Чженчжоу. По сведения на очевидци той се държи уверено и професионално. Като уверяват конструкторите, роботът-полицай може да води диалог с пътниците и да отговаря на най-често задаваните въпроси. Важна особеност е, че той е снабден със система за разпознаване на лица, което му позволява в тъл-

пата да открие издирвани хора и да предаде тази информация на полицията. Освен това в ангажиментите на робота влиза проследяване на качеството на въздуха и температурата на околната среда, както и да реагира на пожар или на други ситуации, застрашаващи пътниците.

Съвсем наскоро китайските медии съобщиха, че роботът-журналист вече е написал и публикувал първата си статия във вестник Southern

Metropolis Daily. На него му е била нужна една секунда, за да напише бележка от 300 йероглифа.

Очевидно роботите стават неотменна част от живота на съвременния човек, защото основателят на Microsoft Бил Гейтс предложи техният труд да се облага с данък. Иначе приходите в държавната хазна ще намалеят и няма да може да се запази финансирането на много социални услуги. **(ЖД)**

Nokia се връща към класиката

Финландската компания HMD Global, която притежава правата за устройствата с марката Nokia, представи нова версия на класическия и най-популярен мобилен телефон Nokia 3310. Той ще се продава на цена от 59 евро.

Разработчиците предполагат, че мобилният телефон ще се използва като втори от хората, които изпитват носталгия по този модел. От компанията отбелязват, че джиесемът, който беше пуснат в продажба през 2000 г., до голяма степен сложи началото на ерата на съвременните мобилни телефони. Последната версия ще работи доста по-дълго с едно зареждане и ще има практически неуязвим корпус.

Nokia в миналото беше един от най-големите производители на мобилни телефони, но около 2010 г. отстъпи лидерските си позиции на водещите производители на смартфони. През 2013 г. Microsoft купи бизнеса с мобилни телефони на финландската компания за 5,4 млрд. евро. През май миналата година обаче Nokia подписа лицензионен договор, предоставящ на новата компания HMD ексклузивното право за създаване на смартфони и таблети от ново поколение с марката Nokia в продължение на десет години. **(ЖД)**

На 27 юли 1960 г. президентът на САЩ Дуайт Айзенхауер държи реч пред Националния комитет на Републиканската партия в Чикаго. Част от това слово остава завинаги в политическия фолклор от двете страни на Атлантика. В разгара на Студената война Айзенхауер проповядва възможно най-малка намеса на федералното правителство в живота на гражданите. И за да отбележи колко неправилно би било обратното, дава за пример „приятелска европейска страна“, създавайки няколко широко разпространени клишета за Швеция, които жителите на скандинавската страна определят като митове.

„Тази страна има репутация, че набляга на социалистически практики и изповядва социалистическа философия. Това е довело до почти невероятен скок на самоубийствата. Нивото им е повече от два пъти по-високо от нашето. Пиянството също се е увеличило. Царува липса на амбиция“, заявява Айзенхауер.

Шведски историци, цитирани от в. „Експресен“, твърдят, че от всички тези твърдения само едно е вярно, и то приблизително. За масовия проблем с алкохола. Но той със сигурност не се е дължал на депресивни състояния вследствие на социализма.

Тази случка отпреди 57

Швеция признава проблеми и рискове, но отрича внушенията на Тръмп

години едва ли е нанесла непоправима вреда на Швеция или на социализма.

Но непрестанното изказване на настоящия президент на САЩ, обиколило света с шеметна бързина

заради съвременните електронни технологии, има потенциала да доведе до сериозни проблеми за шведите.

Доналд Тръмп спомена Швеция на митинг в щата Флорида в реч, с която се опита да предаде посланието, че води много правилна антиимиграционна политика. За да оправдае спорния си указ, с който спря приема на бежанци в САЩ и затвори границите за граждани на 7 държави с преобладаващо мюсюлманско население, той внуши, че в Швеция има гигантски скок

на престъпността заради политиката ѝ на отворени врати за мигранти мюсюлмани. От думите му излезе още, че там предната вечер дори бил извършен терористичен акт.

Тръмп призна, че е почерпил информация от репортаж по ТВ канала „Фокс нюз“, който се оказва пълен с неточни данни, а и участвалите в него двама шведски полицаи се оплакаха, че отговорите им били монтирани към въпроси, които не са им били зададени.

И броени часове по-късно избухнаха безредици в северното стокохолмско предградие Ринкебю.

В Малкия Могодишу, както е известно още то, 90% от населението са имигранти първо и второ

поколение от Азия и Африка, като близо половината от тях са от сомалийски произход. Шведската полиция твърди, че до сблъсъците с близо 70 местни мъже се е стигнало след арест, съпроводен от стрелба, на криминално проявен във връзка с наркотици.

Разследване на в. „Дагенс нюхетер“ показва, че през 2015 г., когато Швеция прие 163 000 мигранти, броят на престъпленията в страната се е увеличил с 4,1% спрямо 2014 г. Едва 1% от тях обаче са извършени от приетите чужденци. Освен това наистина има концентрация на криминална активност в имигрантски общности – подялба на територии между банди от косовари, бошняци и турци. Но не може да става въпрос за тероризъм.

В ЧУЖДАТА ПРЕСА

В ООН са свикнали да получават трагични новини. Дипломатите спокойно си свикват заседанията, получавайки съобщения за смъртта на хора и разрушения в далечни страни. Но сензационната новина за кончината на руския представител в ООН Виталий Чуркин като гръм от ясно небе се стовари в кулоарите на Организацията на обединените нации. Заместникът на пресекретаря на ООН ахна, узнавайки за това по време на ежедневния брифинг. Смъртта на Чуркин настъпи в момент, когато целият свят е фокусиран вниманието си върху отношенията между президента Доналд Тръмп и руското правителство, защото телефонните разговори на Майкъл Флин с колежката на Чуркин от руското посолство във Вашингтон му костваха длъжността на съветник по национална безопасност.

The American Conservative

Една от причините Доналд Тръмп да стане президент е, че разбира страната си и света по-добре от съперниците си. Той видя как се разраства и укрепва американският национализъм вътре в страната, как се усилва етническият национализъм в Европа. А освен това той поддържаше и Брекзита. По времето, когато нашият политически истаблишмънт от две партии се прекланя пред разнородното, Тръмп видя, че американската средна класа страда от демографските промени, възникващи в нашата страна заради нахлуването на третия свят. И той обеща да обуздае тези промени. Докато нашите корпоративисти палеха таман пред олтара на глобалната икономика, Тръмп пътуваше из страната, оценявайки загубите на работната класа. И забравените американци в Пенсилвания, Охайо, Мичиган и Уисконсин реагираха на това.

Може само да се гадае от какви мотиви

се ръководи съвременна Русия, но Путин явно се стреми да избегне революциите вътре в страната. Той би искал да възстанови сферата на влияние на Москва близо до руските граници. Той се стреми не да направи Русия отново велика (за това ще са необходими реални политически и икономически реформи, от които той се бои), а по-скоро да направи така, че да я смятат за велика. Той иска да го уважават за готовността му решително да действа с военни методи в името на националните интереси.

Администрацията на президента Доналд Тръмп би трябвало да реагира твърдо на това. Русия е длъжна да знае, че САЩ имат и воля, и потенциал, за да отговорят на агресията.

Бил Гейтс: Нова война би причинила и нова глобална епидемия

„Военните зони и слабите държави са най-трудните места за елиминиране на епидемии. А и най-вероятните първоизточници на избухването на такива“, посочи Гейтс. И даде за пример Сиера Леоне и Либерия за ебола и басейна на р. Конго и Африканския рог за холерата.

Според мултимилиардера новата опасна пандемия може да се очаква през следващите 10-15 години, като е

Войните и размириците вървят ръка за ръка с болестите и ще са най-вероятната причина за избухването на нова глобална епидемия с мащабите на Испанския грип от 1918 г. За това предупреди най-богатият според сп. „Форбс“ човек на планетата - Бил Гейтс, в серия от интервюта след тазгодишната Мюнхенска конференция по сигурността.

възможно през първите 12 месеца жертвите да надхвърлят 30 млн. души. Гейтс припомни, че след Първата световна война грипът е отнел живота на поне 50 млн. по света, и отбеляза, че тогава хората все пак не са били толкова мобилни, колкото в наше време, и заразата се е разпространявала бавно и е била сравнително ограничена.

Американският филантроп задочно се противопостави на политиката на президента Доналд Тръмп за увеличаване на разходите за въоръжение. И посъветва вместо тях да се инвестира повече в борбата срещу бедността. Така според Гейтс ще се намалят шансовете за възникване и на войни, и на пандемии.

„Списъкът от потенциални пречки за развитието на планетата не е много дълъг – това са евентуална ядрена война, климатичните промени и епидемиите“, заяви Гейтс. И посочи, че докато светът създава отлично риска от ядрен апокалипсис и взема до известна степен на сериозно опасността от глобалното затопляне, не обръща внимание на заплахата, която представляват епидемиите.

„Нито една държава, дори и САЩ, не е достатъчно подготвена да се справи с такова предизвикателство“, категоричен е той.

Страницата подготви
Добрин СТЕФАНОВ

С акад.
Григор Велев
разговаря
Румен
Леонидов

Акад. Григор Велев

Акад. Велев, предстои да се издигне паметник на граф Игнатиев в центъра на София. Но съществуват две версии за приноса му към Освобождението ни от Османската империя: първата е, че той има изключителна роля, а втората – че е пречел за признаването на българската църковна независимост и на националнореволюционното ни движение. Каква е истината?

- Ще се опитам документално да представя личността на граф Игнатиев. Необходимо е най-напред да се кажат няколко важни неща: на първо място граф Игнатиев е руснак по националност и доказан патриот. Той е талантлив интелектуалец – дипломат, който заради своите качества още на 27 години е произведен в чин генерал-майор в Азиатския департамент – Министерство на външните работи на Русия. Графът е възпитан като руски националист и защитава с всички средства на дипломатията руските имперски интереси, което успешно изпълнява по време на 13-годишната си кариера на дипломат – посланик в Цариград. Той защитава всичко, което е елемент от руската имперска доктрина по отношение на Османската империя и християнските народи. Тоест, когато обсъждаме ролята на граф Игнатиев по отношение на бъдещата България, трябва да имаме предвид всички изброени неща, които оформят рамките на дипломатическото му поведение в Цариград.

- Нека се спрем на поведението му по време на националното ни Възраждане.

- За да бъда обективен, ще се опира на неговите мемоарни „Записки“, в които сам разказва и оценява поведението и действията си. Нека последователно да разгледаме участието му в

Граф Игнатиев е против националното ни освободително движение

решаването на т. нар. „български въпрос“. Още първите му стъпки като посланик в Цариград са да се опита да оцени ситуацията на Балканите и възможностите за реализиране на имперската доктрина на Русия за превземане на Цариград и Дарданелите, което ще осигури правото на империята да превърне Москва в Третия Рим. По това време българският народ е третиран като неидентифициран етнос, загубил статута си на отделна етническа общност, и е включен в рамките на т.нар. рум миллет заедно с останалите християнски народи. Този статус на българите е отговарял на руските интереси, защото при един евентуален военен поход през територията на България, която се намира на пътя на Русия към Цариград, освободена България по-късно може лесно да бъде присъединена към Руската империя под формата на т.нар. Задунайская (Заддунавска) губерния – нещо, което е сторено с Грузия и Армения. За да осигури тила на този стратегически коридор към Цариград, граф Игнатиев се заема да сближи Кралство Сърбия с българите в Османската империя. Идеята му е да се създаде славянска федерация под сръбска егида. Тази постановка на граф Игнатиев е в съответствие със сръбската национална доктрина – „Начертанието“ на Илия Гарашанин.

- Но защо славянска и християнска Русия е срещу националните ни борби за самостоятелна българска църква? Знае се, през XVIII в. управлението на православната ни църква преминава изцяло в ръцете на гръцките владци, които осъществяват все по-силен контрол над християнското население.

- Избухването на църковнонационалното движение в България застрашава силно руските интереси, които предвиждат неделимост на християнските народи в отделни църковни организации и запазване ръководството на гръцката цариградска патриаршия. Всички опити на българите да получат подкрепа на Русия са блокирани. Нещо повече, със своето изключително влияние върху Високата порта граф Игнатиев успява да блокира исканията на това родолюбиво движение и съдейства на турските власти да изпратят на зато-

чение петимата български епископи, при това далече от нашето население. Но усеждайки силните интереси на Русия към църковнонационалното движение на българите и желанието на нейния посланик на всяка цена да го блокира, през 1870 г. султанът издава ферман, с който признава независимостта на българската църква. С този акт Високата порта нанася удар върху руските имперски стремления за хегемония и влияние над балканските християни и същевременно признава българската национална идентичност.

- Това е поражение за дипломатическите усилия на графа, макар че по това време той е първи приятел с Великия везир и може да влиза в кабинета му по всяко време...

- След признаването на независимата българска църква руската дипломатия в лицето на графа прави опит да се приспособи към новите условия. И за пръв път прави опити да защити българите, въздействайки върху решението на Цариградската патриаршия да обяви схизма на българската църква, тоест да я отлъчи от себе си. Това става на 16 септември 1872 г. и в това отношение граф Игнатиев не успява. Обаче след приключването на църковния въпрос у нас с голяма сила се разраства националнореволюционното движение. Към това движение граф Игнатиев се отнася негативно.

- Защо бъдещите ни освободители са срещу това движение?

- От поведението на граф Игнатиев спрямо българското революционно движение личи, че Руската империя не е заинтересувана от създаването на независима българска държава. Графът успява чрез влиянието си над организацията на богатите български търговци в Одеса, наречена „Добродетелната дружина“, да спре тя да подпомага революционното движение, което се стреми да постигне освобождение на България и да създаде независима българска държава. С парите на българите от Одеса са закупени оръжията за четата на Филип Тотю, но след намесата на графа българските търговци, живеещи на терито-

рията на Русия, му се подчиняват безусловно. За тези свои задкулисни маневри Игнатиев откровено разказва в записките си, като определено смята, че е изпълнявал своя отечествен дълг.

- Но въпреки всички задни помисли и интереси царска Русия обявява поредната война на Османската империя и я побеждава... Какво става на 3 март, на рождения ден на руския император, когато се подписва предварителният протокол в Сан Стефано?

- Тук е другият важен момент от дейността на граф Игнатиев по време на преговорите след приключването на Руско-турската война 1877-1878 г. и при очертаването границите на Санстефанска България. Получава се странна ситуация. Преди началото на войната Русия в лицето на княз Александър Горчаков – канцлер на Руската империя – подписва с другите велики сили три последователни договора – Райхщадски, Будапещенски и Лондонски, с които Русия се задължава, ако тръгне на война с Турция, да не преминава билото на Стара планина. Въпреки тези споразумения в предварителния мирен договор граф Игнатиев начертава границите на т. нар. Санстефанска България, които покриват българското национално землище. То е очертано преди това, още през 1876 г., на срещата на посланиците на великите сили в Цариград. Но от тази карта личи, че Русия подарява на Сърбия българска Морава с център град Ниш заради частичното ѝ участие във войната. А Северна Добруджа с цялото българско население подарява на Румъния като компенсация за отнетите ѝ територии на днешна Молдова.

- Как реагират великите сили, след като граф

Игнатиев нарушава трите предварителни споразумения?

- Естествено, това предизвиква бурен протест сред великите сили, които предлагат свикването на нов конгрес в Берлин, на който да се разгледат противоречията между трите споразумения и картата на Санстефанска България. Тук е важно да се отбележи, че руската делегация не полага никакви усилия да защити картата на Санстефанска България. Нещо повече, тя не допринася с нищо българската делегация да бъде допусната до преговорите и остава да чака други да решат съдбата на България. В същото време делегациите на Сърбия, Гърция и Румъния са широко представени на този конгрес. Решението на Берлинския конгрес за разкъсването на България е голям удар срещу доктрината на Руската империя, както и за българите, които са принудени да живеят в три географски области: Княжество България, Източна Румелия, Македония с Одринска Тракия, които остават в рамките на Османската империя.

- В крайна сметка какво е Вашето заключение?

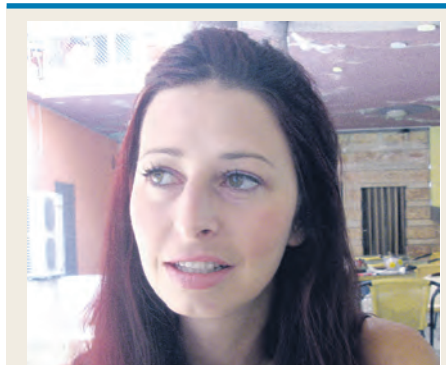
- Цялата истина за дейността на граф Игнатиев може да се види и прочете в най-автентичния документ – „Записките“. От тях личи, че през цялата си дипломатическа кариера той е защитавал руските имперски интереси и активно се е противопоставял на опитите за придобиване на независимост на българската църква, както и на успешното развитие на националнореволюционното движение. Моето лично мнение е, че граф Игнатиев блестящо е обслужил руските интереси, които в онзи исторически момент сериозно са се разминавали с българските национални интереси.

Милен КИРИЛОВ

Всеки у нас се е чувствал отпаднал, имал е неприятни чувства и емоции при общуване или в присъствието на определен тип хора. С тях диалогът просто не върви, най-лесните неща се случват по най-трудния и затормозяващ начин. Изпитваме неприязън към тях дори да не са ни направили нищо. Едно от обясненията за това преживяване е, че вероятно сме попаднали на т.нар. енергиен вампир. Оказва се обаче, че зад това на пръв поглед мистично обяснение стоят неоспорими факти.

Неда Терзиева е психолог, биоенерготерапевт, режисьор и дори музикант. Тя подкрепя десетките задълбочени научни изследвания, които доказват, че влиянието на човешката аура и енергия не е езотерика или мистика, а доказан факт, с който отдавна се съобразява и традиционната медицина. Терзиева работи от години с апаратура, която измерва човешката аура и развитието на енергиите в тялото. Любопитното е, че тази техника засича пробивите в аурата на засегнатия от енергиен вампир човек. Терзиева обаче уточнява, че невинаги тези пробиви са знак за енергиен вампиризм.

Неда Терзиева определя енергийните вампири като хора, които отнемат „насилствено“ енергията от тези, с които общуват. За да повлияе на човека, не е задължително „вампирът“ да е физически до тях, може да общува с него по телефона или чрез интернет, защото за енергията не съществува време и пространство, обяснява Терзиева. Такъв човек може да е дори собствената ни майка, баща, дете, сестра, брат, а също и колега в офиса, познат или непознат. „Това състояние няма връзка с пола, а със същността на човека. Като хора те невинаги са лоши“, уверява тя.

Човек не се ражда енергиен вампир, но всеки от нас има заложби да се превърне в такъв!

Отключването на това състояние може да се случи заради блокажа на различни енергийни центрове и меридиани. Обикновено е вследствие на някакво негативно събитие в живота, загуба на близък, сериозен здравословен проблем или стрес. Така енергията спира да тече нормално и се получава дисбаланс в храненето на енергийното тяло. Настъпва енергийно объркване, което пречи дори на кръвообращението, появяват се проблеми със съня. За да се чувстват добре, негативните личности имат несъзнавана нужда от допълнителна енергия. Ако им се поддадем, те успяват да

Енергийните вампири – от мистиката до реалните факти

я „отхапят“ от нас, обясни биоенерготерапевтът.

Терзиева ги описва като „властни, манипулативни и агресивни типове, които изкривяват факти,

често крещат и постоянно толерират собствената си власт. Техен похват е и унижението. Най-добрата защита от всичко това е, когато човек не слезе на това ниво“.

Друг вид енергийни вампири са емоционални типове хора, които прекаляват с оплакванията от всичко и от всеки и играят ролята на жертва. Те винаги са най-зле, все са болни, все нямат пари, не могат

да намерят работа, която да им допадне, и пр. Не са щастливи, не са обичани. Чувстват се добре, когато към тях се демонстрира състрадание, милосърдие и съчувствие. Можем да разпознаем тези хора в ситуации, в които например ни карат да правим елементарни неща, които те самите могат да направят. Целта е властта върху другите, обясни Неда Терзиева.

Всеки е под заплахата да стане енергиен вампир.

Човек може сам да усети, че се превръща в енергиен вампир. Своеобразно предупреждение е честата изнервеност, мрънкане, крещене или манипулиране. Манипулацията е на ниво – направи това, защото ме харесваш, или направи онова, за да ми се отплатиш или защото всички останали го правят. По-осъзнатите хора знаят, че на такива личности трябва да се помага и да се подхожда с разбиране, а не с осъдителност и заклеймяване, категорична е Терзиева.

Според специалистите почти няма вариант, при който даден човек да е енергиен вампир за едни, а за други – не. Има хора, които лесно отдават енергията си, защото се поддават на манипулациите на подобни личности. Доста обаче са имунизирани от изсмукването на енергия от страна на този тип хора, тъй като имат доста мощна енергийна защита, която се включва интуитивно.

Съществуват и генератори

Този вид хора са пълната противоположност на енергийните вампири. Научно доказано е, че в тяхната аура и енергетика има огромно количество заряд, който може да разпределят върху хората. В компанията на такъв човек се чувстваме комфортно и прекрасно, не ни натоварват и чувстваме, че съществува химия помежду ни. Добрата новина е, че е възможно енергиен вампир да се превърне във времето в енергиен „генератор“. Това може да се случи, ако човек осъзнае, че изсмуква силите на своите близки и познати с негативното си поведение и натрапване. Възможността един човек да е хем енергиен вампир, хем енергиен генератор е в зависимост от това как въздейства на околните. В дадени ситуации се проявяват различни аспекти от личността.

Лошото излъчване влияе на организма

Негативното човешко присъствие доказано влияе върху клетките, веществата, органите и системите в тялото. В него енергийните центрове или т.нар. чакри са 7. Те се намират там, където се пресичат енергийните меридиани. Всеки енергиен център отговаря за жлеза с вътрешна секреция. Най-често засегнатият от енергийния вампиризм е 3-тият център, който е свързан с черния дроб, жлъчката и панкреаса. Той се намира в слънчевия сплит и отговаря за психичната ни защита. 7-мият център е свързан с хипофизата – отговаря за кръвното налягане, областта на главата, за нашата мисъл и концентрация. Когато има пробиви и блокиране в 3-ти и 7-ми център, се появяват симптоми на страх, притеснение, дискомфорт, гняв или агресия.

Според специалистите негативното общуване е съизмеримо с нездравословния живот. Квантовата диагностика, която измерва енергията на клетъчно ниво в органите и системите в тялото, също отчита промени при енергиен вампиризм. Оплакванията са сходни като при нездравословното хранене и бездвигането. Получава се свиване на кръвоносните съдове, образуване на шлаки, токсини, лош холестерол в стените на кръвоносните съдове, промяна в кръвното налягане и пр. Оттам идва главоболието, дискомфортът в стомаха, проблемите с апетита и пр. Промените могат да се видят и в областта на панкреаса и тънките черва. Последните се подуват постоянно, образуват се газове. Двата органа реагират по-остро обикновено при съвместно съжителство с човек, който е енергиен вампир. Не става от днес, а в годините, обясняват биоенерготерапевтите. Затова близките хора е много важно да си споделят чувствата, за да не се получава напрежение и дисбаланс. Според експертите най-голямата защита от негативните хора и емоции е усмивката.

Прекратяването на трудов договор срещу обезщетение е най-изгодно за работника

Владислава ГАЛЕВА,
юрист

Съществуват разнообразни начини за прекратяване на трудови договори. Независимо от конкретната причина и избрания начин това да стане за работодателя и служителя се пораждат различни права и задължения.

При каквато и да е форма на прекратяване на трудовия договор служителят винаги има право да получи следното:

- Трудово възнаграждение за всеки отработен ден;
- Парично обезщетение за неизползвания платен годишен отпуск, пропорционално на изтеклия от годината период;
- Трудовата книжка с вписано вярно и коректно основание за прекратяване на трудовото правоотношение.

■ Прекратяване по желание на служителя/работника:

Взаимно съгласие без предизвестие и без обезщетения

В този случай двете страни изразяват писмено желанието си да прекратят трудовото правоотношение, без никой да дължи обезщетение. Служителят при всички случаи има право на обезщетение за

неизползваните дни от полагаемия му се годишен платен отпуск, което се определя на база на заплатата, която е била в сила през последния месец, в който той е работил поне десет дни. Това право важи при всички основания за прекратяване на трудов договор.

Прекратяване с предизвестие

Предизвестие се уговаря в трудовия договор. Обичайно то е 30 дни, като страните могат да уговорят и по-дълго, но не повече от три месеца. Ако служителят наруши предизвестие, дължи обезщетение в размер на brutното трудово възнаграждение за периода на неспазеното предизвестие. Ако например трудовият договор предвижда три месеца предизвестие, но служителят напусне след един месец, същият ще дължи на своя работодател обезщетение в размер на две свои brutни работни заплати.

■ Прекратяване по инициатива на работодателя:

В рамките на изпитателния срок

Работодателят може да прекрати без предизвестие трудовия договор в срока на изпитване, ако такъв е предвиден в полза на работодателя. В този случай се дължи обезщетение само за неизползван отпуск (отново на база заплатата в последния присъствен месец). Изпитателният срок не може да надхвърля шест месеца. Същият спира да тече, докато сте в отпуск – редовен, по болест, майчинство или на друго основание. С други думи, ако в трудовия ви договор е предвиден шестмесечен изпитателен срок и един месец след постъпването ви на работа излезете в отпуск по болест, например за осем месеца, при връщането ви на работа все още ще сте в изпитателен срок.

Срещу уговорено обезщетение

Работодателят може да отправи предложение за прекратяване на трудовия договор по взаимно съгласие. Ако работникът приеме, ще има право да получи обезщетение в размер на минимум 4 brutни заплати, но страните могат да уговорят и по-висок размер. Обезщетението се

изчислява на база последната заплата, която работникът е получил. Вземат се предвид и допълнителните трудови възнаграждения, добавки за прослужено време и други добавки с постоянен характер, получени през последния месец.

Ако например през месеца преди прекратяване служителят е получил 1000 лв. основна brutна заплата, 60 лв. добавка за прослужено време и 150 лв. допълнително трудово възнаграждение, ще има право да получи обезщетение в размер на не по-малко от четирикратния размер на 1210 лв. (1000+60+150). За служителя това е най-изгодната форма на уволнение от гледна точка на размер на обезщетението. За работодателя пък е и най-сигурният начин да си гарантира, че уволнението няма да бъде оспорено и отменено по съдебен ред.

Съкращаване на щата

При този ред работодателят е длъжен да отправи писмено предизвестие, което обичайно е със срок от един месец (страните могат да уговорят и по-продължителен, но не повече от три месеца). Ако не го направи, дължи обезщетение в размер на brutното възнаграждение за срока на неспазеното предизвестие. Тоест със или без предизвестие, служителят ще получи една заплата, считано от момента, в който го уведомят, че е съкратен. В случай че има предизвестие, тази заплата ще е за положения от него труд през последния месец, в който е на работа. А в случай че работодателят не спази предизвестие, пла-

щането ще е с характер на обезщетение.

Служителят има право и на обезщетение за времето, през което е останал без работа (или ако е започнал по-нископлатена работа), но за не повече от един месец. Типичният подход е съкращението да влезе в сила веднага, работодателят да изплати една заплата обезщетение, а след един месец – още една, в случай че служителят не си е намерил работа. Затова се казва, макар и с известни условности, че при съкращаване на щат обезщетението е в размер на две заплати. Обезщетенията пак са според последната заплата. За да получи това обезщетение, работникът подава молба със свободен текст до своя работодател,

в която декларира, че не е започнал друга работа някъде другаде, и прилага копие от трудовата си книжка, от което това обстоятелство е видно.

Кодексът на труда дава право на работодателя да извърши подбор измежду всички служители, които заемат съответната позиция, която се съкращава. В действителност задължение на работодателя е да извърши подбора на база оценка за знанията и уменията на служителите. Ако работодателят не успее да докаже пред съда, че е извършил подбора правилно, съкращаването може да бъде отменено. Срокът за съдебно оспорване е два месеца.

Закрила при уволнение

Майки на деца до тригодишна възраст, трудоустроени работници, работници, които страдат от определени болести, и други категории са защитени от уволнение. Те не могат да бъдат съкратени, нито дисциплинарно уволнени без разрешение на Инспекцията по труда. Ако предприятието не е закрито или не е спряло дейност за продължителен период от време, единствената възможна форма на прекратяване на трудов договор с майка на дете до три години, без да се изисква предварително разрешение, е по взаимно съгласие или по инициатива на работодателя срещу уговорено обезщетение.

КОНСУЛТАЦИЯ

Въпрос: Казвам се Крум Г. от София. Роден съм от първия брак на баща ми. Той е собственик на имоти и почина преди година. С втората си жена баща ми имаше над 10 г.

брак и син, който почина наскоро, но няма наследници, защото не е женен. Преди месец почина и втората съпруга на баща ми. Въпросът ми е имат ли право братята и сестрите на баща ми (мои лели и чичовци) да получат част от наследството? Аз наследник ли съм, защото те твърдят, че не съм?

Отговор: При всички случаи сте наследник на баща си. Така както сте описали случая, поредността на наследяване е следната: първо наследници на баща Ви сте Вие, Вашият полубрат и съпругата на баща Ви. Впоследствие след смъртта на общия им син неговият дял е преминал изцяло към единствената наследница, майка му (в хипотезата, че той е единственият им син). След нейната смърт тя ще бъде наследена от нейните наследници по закон, така както са описани в Закона за наследството или по завещание, ако има направено приживе такова. Описаната ситуация е частен случай и е базирана на малкото данни, с които разполагам от Вашия въпрос. В случай че един

наследодател е оставил низходящи, т.е. деца и съпруг/а, то те са му преки наследници и роднините от втора степен родство по съребрена линия, каквито са братята и сестрите на наследодателя, не го наследяват. Друг е въпросът, ако те по друга наследствена линия са в съсобственост с имот на баща Ви. (Тук този въпрос не е разгледан, защото информацията е недостатъчна.)

Отговорът ми не е изчерпателен. Следва да се проследи поредността на наследяване, наследниците, които оставя всеки един наследодател, квотите, при които наследява, както и проучване на историята на правото на собственост върху имота.

ЖИВОТ & ЗДРАВЕ

Когато стомахът страда

Безспорно храненето има огромно значение не само за състоянието на стомашно-чревния тракт, но и за общото здраве на всеки човек. Защо трябва да избягвате стреса, сухоежбината, хапването накрак и как да преодолеете дискомфорта в корема, ще научите

на стр. 18

Усложненията съпътстват диабета

Диабетната невропатия е едно от най-честите усложнения на диабета. При нея се нарушава функцията на нервните влакна, което води до различни неврологични симптоми. Както при повечето заболявания и тук профилактиката е изключително важна. Подробности

на стр. 23

Редките заболявания

В България вече са оформени няколко центъра за диагностика и лечение на редки заболявания. Подробности за тях ще разберете

на стр. 25

Бактериите – приятели и врагове

Около 2/3 от имунния капацитет на човешкия организъм се осигуряват от полезните чревни бактерии. В същото време човечеството води битка с болестотворните им събратя от самата си поява на Земята. Всичко за бактериите четете

на стр. 27

НАПЪЛНО НОВ МОДЕЛ НА ДИСКУСИЯ ЗА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО ПРИВЛИЧА ХИЛЯДИ ЛЕКАРИ

Отдавна е известна ниската ефективност на предизборните дебати в медиите, които отегчават публиката с популизъм, нападки между участниците и в крайна сметка с невъзможност да се обсъди в дълбочина какъвто и да е проблем.

А когато става въпрос за най-важното за всеки човек – животът и здравето, невъзможността за пълноценен диалог е опасна и разочароваща.

Оказва се, че когато медицинската общност, мениджърите в здравеопазването, пациентските организации, представителите на фармацевтичния бизнес имат условия да поставят реалните въпроси, които ги вълнуват, да споделят трудностите си, да предложат решения, активността им – и професионална, и гражданска, е много висока.

На 20 февруари в социалната мрежа за здраве CredoWeb започна едномесечна виртуална дискусия,

в която всички, от които зависи здравето ни, поставиха своите първоначални въпроси към партиите, които кандидатстват за доверието ни на 26 март. Последва буквално лавина от изказвания, коментари, мнения, предложения на лекари и медицински специалисти. Причината е, че става въпрос за разговор в сигурна

професионална среда, в която всеки комуникира с истинското си име и специалност. Лекарите влизат в платформата, когато им е удобно и възможно, няма лимит на времето, нито на броя на участниците. Онлайн събитието не е достъпно за широката публика, защото всички сме свидетели в какво се превръщат анонимните интернет форуми.

А целта на първата виртуална дискусия за бъдещето и реформите в здравеопазването е да изведе основните проблеми, както ги виждат лекарите и съсловните организации, и всичко това да бъде съпоставено с намеренията на партиите в най-важния сектор.

Добрата новина е, че всички основни политически сили се включват в дискусията, защото разбраха възможността да получат за първи път истинска, широка и неподправена обратна връзка от тези, които в крайна сметка ще трябва да работят според решенията им.

Не мислете обаче, че лекарите, след като дебатира с пар-

тиите извън погледа на гражданите, са забравили какво ни вълнува самите нас – техните пациенти. Повечето въпроси и коментари са насочени именно към затрудненията да ни лекуват качествено, без забавяне и без да им се налага да искат доплащане за различни дейности и консумативи.

„Животът днес“ и CredoMedia ще ви държат в течение на всичко важно в дискусията, за да разберем ще има ли позитивна промяна в достъпа и начина, по който ни

лекуват. Търсете информация и на сайта www.jivotatdnes.bg.

В първите дни на виртуалното събитие се откриха основните искания на лекари от цяла България и всички нива и специалности. Личните лекари искат повече средства, за да ни пращат на лабораторни и образни изследвания; отпадане на лимитите за направления за специалист; отделни средства за профилактични прегледи. Специалистите в доболничната помощ настояват да могат да извършват много повече дейности, без да се налага постъпването ни в болница. Така ние няма да лежим в кли-

никите излишно и ще се спестят от общите ни средства. Лекарите в болниците искат отпадане на клиничните пътеки, които ги ограничават във възможността да ни лекуват комплексно. Настояват да се намерят механизми за поемане от осигурителната система или от държавата на всичко, за което в момента се налага да доплащаме – контрасти, стави и други ортопедични консумативи, стентове, очни лещи, скъпи лекарства и какво ли не.

Очакваме отговорите от политиките. Те вече дискутират в CredoWeb със здравната гилдия.

ГРИПЪТ ВЕЧЕ НЕ Е ТОЛКОВА СТРАШЕН!

ИМУНИТЕТ
Хранителна добавка

Lacto4VIP

Живи лактобацили

ПРОФИЛАКТИКА
И ЛЕЧЕНИЕ

Антивирусни препарати

ОТПАДНАЛОСТ
И УМОРА
Хранителна добавка

Ambinor

Ампули за пиене

ДИХАТЕЛНИ
ПЪТИЩА
Хранителна добавка

N-Ti-Tuss

Комбинация от 7 билки

ГРИП

-----> виж на credoweb.bg

КАЧЕСТВО ОТ
ESOPHARM

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТЪР „МЛАДОСТ - МЕД - 1“ КАБИНЕТ „МЕЖДУНАРОДНА ОНКОЛОГИЧНА ДИАГНОСТИКА И ЛЕЧЕНИЕ“ - ВТОРО МНЕНИЕ

Проф. д-р Григор Велев
и доц. д-р Маргарита Каменова -
онкопатолози
Проф. д-р Жан-Ив Дуяр, Франция,
и д-р Красимир Орешков -
химиотерапевти
Проф. д-р Морк Андре Майе, Франция -
лъчетерапевт

Всеки петък от 14:00 до 16:00 часа
София, ж.к. "Младост" 1, бл.54А, вх.2
За контакти: 02/976 09 00, 0888 966 924,
e-mail: mcmed1@abv.bg

- Древни билки помагат и до днес, когато се превием от корем

Доц. Ханджиев, кои фактори от живота свързват най-често с възникването на дискомфорт в корема?

- Разбира се, храненето има огромно значение не само за състоянието на стомашно-чревния тракт, но и за общото здраве на всеки индивид. Но с днешна дата на първо място като фактор за функционални оплаквания, свързани с храносмилането, поставям стреса. Вечното бързане, гоненето на срокове, пропускането на основни хранения, хапване на какво да е и накрак причиняват при много - иначе здрави хора - различна степен на тежест, болка, спазми, подуване на корема, чувство за бързо засищане. Но стресът е свързан с възникването и на органични заболявания като гастрит и язва. Получава се един порочен кръг: negliжирането на начина на хранене поради незаинтересованост и липса на време причинява проблеми с храносмилането и със здравето изобщо, а това засилва стреса. Под начин на хранене имам предвид не само какво поемаме, но и как. Готовите сухи, прекалено солени или сладки, често пържени храни с множество консерванти и подобрители, погълнати набързо, са гаран-

Сухоежбината „накрак“ удря по стомаха и червата

ция за стомашно-чревни смущения. За съжаление, отдавна сме забравили приказката „Когато ям, съм глух и нем“, т.е. да се храним бавно, спокойно, умерено и с подбрани ястия.

- С доц. Светослав Ханджиев, специалист по хранене и диететика, разговаря Камен Здравков

- Има ли някаква статистика колко хора в България имат функционални нарушения на храносмилателната система?

- Много е трудно да се даде точна цифра, защото не всички се обръщат към здравната система. Но по различни оценки става дума за над 1 милион и 500 хиляди души, което е много сериозно разпространение на проблема. В редица случаи се нарушава качеството на живот, защото човек с различни проявления на коремни дискомфорт често не може да е пълноценен в работата или забавленията си.

- В аптекната мрежа се предлагат редица лекарства без рецепта и хранителни добавки за подобряване на храносмилането, против тежест и подуване на корема, как хората да се ориентират в изобилието?

- Когато говорим за лекарствата, все пак е добре те да са предписани или поне препоръчани от лекар. Най-често се изписват медикаментите за намаляване на киселинността при хора с гастрит, рефлукс и други състояния. Що се отнася до хранителните добавки, те вече обективно са сподвижник на живота ни, защото концентрират ползата от различни билки и природни продукти, които няма как сами да съберем и приготвим в необходимите количества и концентрации. Конкретно при оплаквания от подуване на корема, повишено образуване на газове, тежест след нахранване аз препоръчвам Комфортекс, който е растителен продукт без никакви странични явления. Съдържа комбинация от традиционни билки според успешната рецепта на древната индийска медицина Аюрведа. Интересното е, че част от тези билки традиционно са използвани и у нас при проблеми с храносмилането. Но в Комфортекс са в точните количества и могат да се приемат много лесно - по 2 капсули след всяко хранене и вечер преди лягане. Когато оплакванията са само на функционална основа, приемът на тази добавка обикновено е достатъчен, за да ги овладее. Но тя може да се използва и като допълнително средство при лечението на заболявания на стомашно-чревния тракт с предписани от лекаря медикаменти. Също и при напълно здрави хора, когато си похапнат повече от обичайното.

- През последните години се разпространяват много твърдения, че например пиенето на

прясно мляко е вредно и причинява не само коремни, но и редица други здравословни проблеми, какво мислите за това?

- Това е абсолютно невярно! Демонизирането на прясното мляко е абсурдно! Ние сме на последно място по консумация на краве мляко в Евросъюза, което не е добре. Разбира се, има хора с лактазен дефицит, с недостиг на фермента, който разгражда лактозата. Те не трябва да приемат прясно мляко. Но това не е често срещано състояние. Всички други, включително и децата, могат да се хранят с прясно мляко в препоръчаните количества - 150 - 200 мл на ден.

- Широко се разпространяват вегетарианството и веганството, „за“ или „против“ сте?

- Моята позиция е против всякакви крайности в хранителния режим, особено при деца и млади хора. Сега наближават Великденските пости, един зрял здрав човек може например да се ограничи за това време от всякакви животински белтъци, ако се храни рационално, приема качествени растителни мазнини и белтъчини, например зехтин, ядки, авокадо, пълнозърнести храни, плодове и зеленчуци. А през останалата част на годината нашата църква е определила сряда и петък за постни дни. Разбира се, смисълът на това е духовен, но такава практика е и много здравословна. Но постоянното и крайно веганство, особено при незрели или болни индивиди, не го препоръчвам. Може да се стигне до дефицит на редица вещества, жизненоважни за организма. Що се отнася до вегетарианството, с включени яйца, риба, сирена, няма нищо лошо. Но винаги трябва да се има предвид, че храненето е според състоянието на конкретния човек. На пациент с анемия не може да се забрани месо, докато на болен от подагра ще препоръчаме вегански режим за известно време.

- Постоянно се сменят препоръките и дали да се закусва сутрин или не...

- В науката по хранене няма такива колебания. И аз чувам и чета изказвания на различни хора, не искам да коментирам дали и какви специалисти са, но не са медицински лица. По отношение на сутрешното хранене ще припомня старата максима, която и до днес съвременната медицина подкрепя: „Човек трябва да има кралска закуска, обяд на богаташ и вечеря на бедняк“.

Хранителна гобавка

Comfortex®

Билкови таблетки за смучене

При **газове** и **подут корем**

Комфортекс таблетки за смучене са уникална комбинация от билки, имащи три ефекта:

- газогонен
- подобряващ храносмилането ефект
- спазмолитичен (болкоуспокояващ);
- Бърз ефект – 5 до 15 мин след приема
- Приятен вкус на таблетките
- Без оцветители

ESOPHARM Бул. „Черни връх“ №14 Бл. 3, 1421, София, България, Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

Повече информация може да откриете на страницата ни в

Пред кабинета на доц. д-р Христина Благоева, ръководител на Клиниката по офталмология в МБАЛ „Св. София“, е винаги многолюдно, пациентите познават нейната висока професионална компетентност в най-трудните сфери на очните заболявания. Още стартът ѝ в медицината е твърде амбициозен, на 30 години вече е със защитен докторат. Преминала е над 20 квалификационни курса, повечето в чужбина – във Великобритания, Австрия, Франция, Индия, Гърция, Румъния. Има 39 научни публикации и 2 монографии. Казва, че медицината изисква 100 процента себеотдаване, ако човек иска да напредне, защото личните жертви са големи.

- Как се поддържа такава мотивация?

- Нашата специалност е високотехнологична по презумпция. На всеки 6 месеца излиза нещо, което преобръща представите ни – или нов медикамент, или нов апарат, или нов имплант. Тези бързо идващи новости ни мотивират да ги усвояваме. За съжаление, това за българските лекари не е лесно, защото изисква влагане на значителни средства в обучение. Човек трябва да инвестира сам – конгресите, курсовете са скъпи на фона на нашето българско заплащане. Но всеки намира за себе си решение, варианти. Ако ние използваме суперсъвременна апаратура, цената е същата като в САЩ, Германия. Докато средствата, които получаваме срещу същото качество прегледи, са в пъти по-малко.

- Кои етапи в кариерата си смятате за възлови?

- Първият беше защитата на докторската ми дисертация върху глаукомата. После дойде много труден период на специализации в чужбина – които ми отвориха хоризонта отвъд ставашото и постигнатото в момента. Както в технологично отношение, така и по отношение на заболяванията като концепция. Например оптичната кохерентна томография (ОСТ), т.нар. очен скенер – аз го кръстих така, по-лесно да го запомнят пациентите, той бе използван за първи път в България тук, в „Св. София“, през 2006. Това е голямо постижение, сега не можем да си представим диагностиката и прогнозирането на заболяванията на ретината без оптичната томография, това е златен стандарт, базисен метод.

После навлязох в глаукомната, в катаракталната хирургия и имплантациите. Първите глаукомни шьнтове сме поставили тук, в тази болница. До създаването на имплантите, които се поставят вътре в окото, за да може очното налягане да бъде понижено, това беше операция, при която има около 40% усложнения. Откриването на миниинвазивната хирургия, вътреочните импланти за дрениране

ОПТИЧНАТА ТОМОГРАФИЯ Е ЗЛАТЕН СТАНДАРТ

● С доц. Христина Благоева разговаря Галина Спасова

на течността, която създава проблеми с високо налягане – това беше преломен момент. Сега имплантираме успешно тези шьнтове.

- До каква степен те решават проблема?

- Мога да кажа от моя опит. Досега нямам пациент, на когото съм имплантирала шьнт и при когото заболяването да е прогресирало или очното налягане да не е било овладяно. Имаме висок процент успеваемост.

- Има ли нови схващания и практики по отношение на катарактата?

- Това е естествен процес на стареене на вътреочната леща, който е неизбежен и затова и общите препоръки срещу стареенето на организма се отнасят и към лещата. А те са – прием на антиоксиданти, по-качествена храна, повече спорт, повече кислород за тъканите. Отдавна вече се знае, че операцията трябва да се направи възможно най-рано, новото е в хирургичните техники. Доскоро имаше само ултразвукови операции, сега рутинно вече се използват лазери. Новостите в офталмологията са свързани и със заболяванията на ретината. Там можем да говорим за превенция на отлепване на ретината, свързано с диабета. И тук ние работим тясно с ендокринолозите. Промениха се схващанията при диабетната ретинопатия и вече е наложена като практика малка инвазия с лазер, стимулация на ретината. Само за 5-10 години имаме сериозна промяна в подхода. Освен това в хирургията на ретината навлиза все повече 3D методът, който има изключителни предимства. Това означава, че хирургът не гледа през микроскопа, а в един огромен монитор с 3D очила, което дава възможност оператив-

ното поле да се уголеми многократно.

- При кои операции е приложима тази технология?

- Може да се използва при всички, но в момента е хит в операциите на ретината. Тъй като по принцип витреоретиналната хирургия е най-висшият етап на хирургията в офталмологията. Ретината е най-голямото предизвикателство. И в момента освен глаукомната хирургия също хирургията на ретината е обект на мой задълбочен интерес. Предстои въвеждането на 3D технологията и в нашата болница, това е общ проект със световноизвестния очен хирург проф. Николакопулос.

- Доколко е добра хигиената на зрението според опита Ви?

„ Нека родителите да знаят, че децата трябва да бъдат прегледани поне веднъж до 3-годишна възраст, после в предучилищна възраст и като започнат първи клас

- На първо място – децата биват завеждани на лекар или когато започнат да не виждат добре, или да се навеждат прекалено над книгата. Нека родителите да знаят, че децата трябва да бъдат прегледани поне веднъж до 3-годишна възраст, после в предучилищна възраст и като започнат първи клас. Родителите трябва да изискват от личните лекари такъв преглед, той се полага. При нас идват много деца, които са с мър-

зеливо око и са вече на по 10-12 години. Мързеливото око може да бъде развито до 6-7-годишна възраст, после е много трудно. Така че тези прегледи са от ключово значение.

- Трябва ли да се ограничава контактът с екраните?

- Разбира се. Не вярвам да има офталмолог, който да каже обратното. Днес децата имат постоянна претовареност на очите. Освен че четат, те постоянно гледат някакви монитори. При такава непрекъсната атака, на която са подложени очите, дори малки рефракционни нарушения могат да се окажат ключови. Всички деца са далекогледни. И когато гледат наблизо, зрението им се товари значително повече, отколкото след приключване на растежа. Колко време е позволено на ден пред екран? Колкото може по-кратко – това е отговорът.

- Кои сериозни проблеми са наследствени?

- Наследствеността се отнася основно за глаукомата – там има 100% наследственост. Ако знае човек, че някой, дори не съвсем пряк роднина, е имал глаукома, той трябва задължително след 40-45-годишна възраст да си направи преглед с високоспециализирана диагностика за установяване на заболяването в ранни стадии. Вече има такива възможности – глаукомата да бъде установена рано, когато са налице всички рискови фактори, но все още няма увреждане в ретината. И може дълги години с медикаменти да задържим развитието на заболяването.

При макулната дегенерация наследствеността също играе роля и е уместно със съответния високоспециализиран преглед заболяването да се открие рано. Има медикаменти, които забавят максимално развитието му.

Примерно от 2005 година вече лекуваме успешно влажната форма на макулна дегенерация, медикаментите стават все по-добри. Имаме пациенти от всякакви професии, които поддържат вече 10 години и те работят пълноценно.

- Какво представлява инфарктът на окото?

- Това е запушване на кръвоносен съд. За щастие, по-чести са венозните запушвания, защото те са с по-добра прогноза. Тук най-важното е да се реагира спешно с медикаменти – най-късно до 6-ия час. Признакът за инфаркт е изчезване на зрението. Като може да има предвестници – временно притъмняване, загуба на периферно зрение. И в тези случаи ние можем да повлияем, преди тромб да е запушил кръвоносен съд.

- Има ли необходимост да се взимат препарати за по-добро зрение при липса на заболяване?

- Първо трябва да е доказано, че няма никакво заболяване. Говоря за възрастта след 45 години. Категорично при регистрирано, макар и дребно, нарушение на структурата на ретината хранителните добавки имат място. Примерно при сухата форма на макулна дегенерация, за която нямаме в момента медикамент, на този етап е нелечима, единственото, което може да отложи развитието ѝ, е приемането на определени хранителни добавки. Но е задължително приемът да бъде предшестван от преглед. Още повече че има значение и дозировката – превишена, тя може да е дори вредна. Така че приемът на такива, един вид витамини за очите трябва да е по препоръка на лекаря.

Изграждането на хранителните навици се формира още в най-ранна детска възраст. Това, което трябва да знаем, са някои безспорни истини за гладуването и диетите.

Отслабването с гладуване винаги е краткосрочно

Терминът „гладолечение“ красноречиво показва кога и защо е подходящо да се гладува, а именно - единствено и само за лечение. Краткотрайното гладуване, прилагано под контрола на специалист, може да има благоприятно въздействие върху организма. Това е така само в определени случаи и при определени заболявания.

Гладуването с единствена цел отслабване е неефективно и краткосрочно, а често и с обратен ефект. Да, можем да свалям няколко килограма, когато ограничим максимално храната си, но тези килограми се връщат много бързо, а често и повече - т. нар. йо-йо ефект. Още в момента, в който преминем към „нормалното“ за нас хранене, тези килограми не само се връщат, но често теглото се покачва повече от първоначалното.

ОТСЛАБВАНЕ БЕЗ ГЛАД – ВЪЗМОЖНО ЛИ Е?

Когато чуят думата „диета“, много хора автоматично я асоциират с „глад“. В действителност диетата е начин на хранене, а не начин за отслабване. Безспорен е фактът, че истинското отслабване не се постига с гладуване, а с правилен режим на хранене, пише в профила си в здравната платформа CredoWeb д-р Силвия Паскалева, специалист по физикална и рехабилитационна медицина в Спортски клиник Еуровита.

Не може да се гладува постоянно

Гладуването е в противоречие с естествените нужди на организма и не може да бъде част от нормалния начин на живот. Разбира се, това важи със същата сила и за преяждането. Когато се намали

драстично калорийният прием, тялото започва да се съпротивлява, затова трябва да се преминава много плавно и постепенно към правилния „режим на хранене“. Тук е мястото да подчертая, че той е строго специфичен за всеки човек и зависи от неговите навици, от начина на живот, от типа обмяна и много други фактори.

Всеки е чувал изречението: „Цял живот съм на диета, гладна и дебела“.

Гладуването забавя метаболизма

Когато се гладува, метаболизмът (обмяната на веществата) се забавя. Защо се получава така? Отговорът на този въпрос е прост и логичен. Човешкото тяло е една много сложна и затворена система. Когато вносът на калории е намален, защото храната е намалена в етапа на гладуване, организмът се опитва да пести енергия. Започват да горят по-малко калории, организмът се самосъхранява. По този начин метаболизмът се забавя. За съжаление, това

продължава и след като започнем да приемаме повече храна и се върнем към нормалното си хранене.

Ограничаването на храната води до трупане на мазнини

При по-продължително гладуване, т.е. ограничаване приема на храна, до мозъка достигат сигнали за намаления прием на хранителни вещества. В този момент той провокира издаването на команди, които „заповядват“ на мастните клетки да задържат всяка калория, с други думи – да започнат да трупат запаси. Получава се точно обратното на това, заради което сме започнали да гладуваме.

Как да се избавим от това? Като започнем да се храним правилно, с правилния за нас хранителен режим.

Още статии на д-р Силвия Паскалева четете в профила ѝ в credoweb.bg.

ДОЛОРЕН

Ibuprofen

Долорен е ефективен при:

- Главобол
- Менструални болки
- Мускулно-ставни болки
- Зъбобол

A-123/07.07.2015 г.

Лекарствен продукт без лекарско предписание за възрастни и деца над 12 години. Преди употреба прочетете листовката.

За пълна информация:

ECOPHARM

Екофарм ЕООД, бул. „Черни Върх“ №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

БЕЗПЛАТНИ ПРЕГЛЕДИ ПРИ КАРДИОЛОГ В СОФИЯ

Специалистите от кардиологичната клиника на УМБАЛ „Александровска“ в София ще прегледват безплатно в периода **20 февруари - 20 март** в приемния кабинет на клиниката - вход на ул. „Пенчо Славейков“, срещу баня „Мадара“. Ще бъдат консултирани пациенти с исхемична болест на сърцето, след прекаран инфаркт и стентирани.

Необходимо е предварително записване на тел.: 02/9230 339, 02/9230 467. Направления по НЗОК не се изискват. При наличие на документация, свързана със заболяването - направени изследвания, епикризи и други, желаещите да се консултират е нужно да я представят.

Исхемичната болест на сърцето представлява стесняване или запушване на кръвоносните съдове, в резултат на което намалява притокът на кръв към сърдечния мускул. Най-честата и важна причина е атеросклерозата. Рисковите фактори за възникване и развитие на заболяването са повишеното артериално налягане, затлъстяването, тютюнопушенето, захарната болест, а също и наследствената обремененост.

Още здравни новини четете в credoweb.bg.

ПЛАТФОРМАТА

Вкусовите рецептори в човешкия организъм различават 4 основни вкуса – сладко, солено, кисело и горчиво. Японците прибавиха още един – умами, който е нещо между сладко и солено, характерен е за азиатската кухня и не е особено популярен у нас, пише в профила си в CredoWeb доц. Тодор Широв, отоневролог в УМБАЛ „Царица Йоанна” – ИСУЛ.

За всеки от четирите основни вкуса отговаря определена зона от езика ни. Когато някой получи увреждане на фациалиса – изкривяване на половината лице, често губи и вкуса в същата половина от езика.

Изследване на вкуса

Изследваме вкуса предимно при съмнение за някои тумори в мозъка, които могат да притискат лицевия нерв. Едно от първите увреждания, които се получават в такива случаи, е именно загубата на вкус в съответната половина на езика.

Има различни методи за изследване на вкуса. Единият е с капки – солени, сладки, кисели, с различна концентрация. Другият начин е електрогустометрия – със слаб електрически ток се дразнят съответните зони на езика и се вижда реакцията на пациента.

Причини за проблемите с вкуса

Една от най-често срещаните причини за увреж-

дането на вкуса е т.нар. биметализъм – човек има пломби с различен състав по зъбите. Когато два различни метала са поставени в електролитна среда, между тях протича електрически ток. Макар и слаб, той тече непрекъснато – седмици, месеци, години, като уврежда рецепторите на езика. Тези хора отначало получават тръпнене, щипане и боцкане в езика, а след това може да се стигне и до загуба на вкуса. Пациентите често се

ГЪБИЧКИ И ПЛОМБИ В УСТАТА МОЖЕ ДА УВРЕДЯТ ВКУСА НИ

ните материали, също може да се получи увреждане на вкуса. Затова в тази лаборатория тестват и чувствителността на хората към материалите, които се използват за пломби.

Гъбичните инфекции – рисков фактор

Друга причина, която може да увреди вкуса, са гъбичните инфекции. Много често хората дори не подозират, че имат гъбички. В последно време на този вид инфекции започва да се обръща голямо внимание, защото се смята, че може да са причина за много проблеми, включително и за появата на наднормено тегло. Когато човек има прекалено много гъбички в храносмилателния тракт, те разграждат хранителни продукти, предимно фибри, които иначе не се разграждат от обикновената флора в червата. Така човек напълнява даже и да не яде много.

Гъбички може да се раз-

виват и в устната кухина, като обикновено тогава се появяват бели плаки по езика. Възможно е да има само зачервявания или езикът да е на петна. Нормално в устната кухина не би трябвало да има гъбички, освен при хора с диабет, на продължително антибиотично лечение или пък на кортикостероидна терапия, както и при хора с астма на инхалатори.

Наличието на гъбички може да се установи с микотично изследване, като се вземе секрет от езика.

Присъствието на гъбички може да е и един от ранните признаци при хора с ХИВ инфекция. В моята практика съм откривал няколко души с неразпозната дотогава ХИВ инфекция поради промени в орофаринкса, устната кухина и гърлото, дължащи се предимно на гъбична инфекция.

За да четете още статии, последвайте профила на доц. Тодор Широв в credoweb.bg.

Два дни след процедурата, извършена от д-р Пацов и екипа му, Галин вече ходи сам – постижение, което при нормални обстоятелства и такова счупване не би било възможно в следващите 2-3 месеца.

„Извършихме специална оперативна интервенция, която цели веднага след процедурата самостоятелно придвижване. Това вече е факт и малкият Галин ден след операцията вече ходи без патерици и чужда помощ“, разказва д-р Пацов.

Момчето било докарано в болницата след падането със счупен горен крайник в областта на гривената става, която в момента е гипсирана, и дясната бедрена кост. Първо лекарите стабилизирали общото състояние на детето, след като установили нараняванията на органите в корема, гръдния кош и главата след сериозния инцидент. Когато се уверили, че животът му е във от опасност, извършили оперативната интервенция, която продължила около 2 часа.

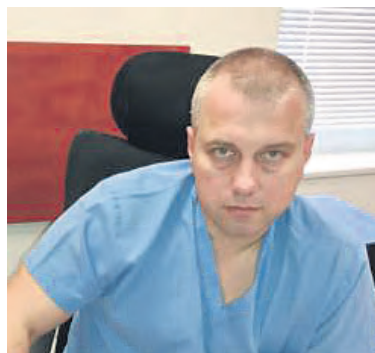
ДЕТЕ СЪС СЧУПЕНО БЕДРО ХОДИ ДЕН СЛЕД ОПЕРАЦИЯ

Уникална ортопедична операция бе извършена в МБАЛ „Бургасмед“ на 6-годишно момченце, което при падане от 3-тия етаж счупи бедрената си кост по ужасяващ начин, пише в CredoWeb д-р Анатоли Пацов – началник на отделението по ортопедия и травматология в болницата.

Операцията на 6-годишния Галин е направена с цел детето да може да се движи непосредствено след това. Според ортопеда след добре свършена работа не е нужно крайникът да бъде обездвижван.

„Сама по себе си операцията е изключително прецизна. Чрез миниинвазивни похвати се достига до счупената кост и тя се възстано-

вява по анатомичен начин. Разбира се, това не е единственото необходимо условие за възстановяването на пациента. Нужна е съвместна работа на нашия екип, който включва анестезиолози и професионален рехабилитатор, който е на разположение в отделението по ортопедия и травматология в МБАЛ „Бургасмед“ и в момен-

та работи активно с Галин. Всяко едно от тези звена трябва да работи в синхрон с останалите, за да може пациентът да се раздвижи максимално рано и да няма проблеми в бъдеще“, обяснява специалистът.

Прогнозите за 6-годишното момче, чието семейство на 26 януари преживя ужаса да види детето си да лежи безпомощно на земята след 10-метрово падане, са добри. Още след месец Галин ще може да се върне към нормалния си начин на живот – да играе навън, да бяга, да играе футбол и най-важното – да се движи свободно, без да изпитва болка.

За още интересни новини последвайте профила на МБАЛ „Бургасмед“ в credoweb.bg.

АЛЕРГИИТЕ ПРАВЯТ ДЕЦАТА ПО-ПОДАТЛИВИ НА ВИРУСНИ ИНФЕКЦИИ

Д-р Филка СТОЯНОВА, педиатър, Бургас

Вирусните или грипните инфекции са доста чести и сега, в края на зимата, но никога не започваме антибиотично лечение още при първите симптоми на простуда или грип. От опит знаем, че при децата 95% от инфекциите са вирусни, тоест антибиотикът е безполезен. Но в една малка част от случаите 3-4 дни след началото на заболяването настъпват усложнения. Рискът от такъв развой може да се снижи със своевременно започване на противовирусни препарати (които активизират и имунитета) и общоукрепващо лечение.

Най-уязвими на вирусните инфекции са децата, които ходят на ясли

Важно е при вирусните инфекции да се придържаме към правилното поведение. Препоръчваме лечението да е в домашна обстановка, а при по-тежко протичане – на постелен режим. При вирусна инфекция трябва да се дава съвсем лека храна, чайове в умерено количество, витамини, може и хомеопатични препарати да се използват в началото.

Най-уязвими на вирусните инфекции са

децата, които ходят на ясли.

След 5-годишна възраст броят на заболяванията спада, защото организмът е изградил известен имунитет, срещал се е с повечето вируси в средата, в която живее.

Отглеждането на детето от самото му раждане има огромно значение за това доколко податлив ще е организмът му на инфекции. На първо място – бебето да бъде кърмено колкото е възможно по-дълго. Ако се налага да се храни с адаптирани млека, нека те

да са препоръчани от лекар, като се взема предвид и фамилната предразположеност към определени заболявания. Примерно, ако има алергични хора в семейството, трябва да се избере хипоалергично мляко. До 3-годишна възраст да се избягват алергизиращи продукти, ядки, ягоди, малини, цитрусови плодове. Детето трябва да получава качествена храна, местни сезонни зеленчуци и плодове. Това е особено важно, защото, ако се получи алергизация на организма, детето боледува по-често и от вирусни респираторни заболявания. Затова трябва да се обръща голямо внимание на храненето до 3-годишна възраст.

За радост в последните години наблюдавам в практиката си, че **родителите се интересуват повече за правилното хранене, майките са и по-склонни да кърмят,** и то по-продължително. Обръща се също така все по-голямо внимание на това децата да спортуват, да се движат, да прекарват повече време навън. Когато не вали, няма мъгла или силен вятър, детето трябва да се извежда всеки ден. Не е нужно носът и устата да се покриват с шал, когато е студено. Нека родителите да помнят, че никой не се е разболял от излизане навън в студеното време. Децата боледуват от вирусни инфекции, които се пренасят по въздушно-капков път, а не от простуда.

Сред усложнените вирусни инфекции най-голяма е честотата на бронхитите,

следвани от гнойните ангина, отитите и пневмонията. Тогава вече прилагаме антибиотик. Когато има възможност, се взима гърлен, носен секрет и се прави антибиотикограма, изчаква се резултатът и се предписва антибиотик. Когато обаче лечението не може да се отлага, се започва с даден антибиотик (понеже лекарят има опит и знае какви са причинителите на тези усложнения), изчакваме резултата от антибиотикограмата. Тя обикновено потвърждава избора,

редки са случаите, при които, след като получим антибиотикограмата, променяме лечението.

Вече всички педиатри заедно с антибиотик изписваме и пробиотик –

защото сме се убедили от опит, че така предотвратяваме проблеми в стомашно-чревния тракт. Аз препоръчвам на родителите да продължат приема на пробиотик 5-10 дни след края на курса на лечение. Опитът ми с „Лакто 4“ и сега с „Лакто 4 Кидс“ потвърждава много добрия ефект на този препарат, което се дължи на неговия състав. Това са четири важни щамове на лактобацили, важни за човешкото здраве. Когато се препоръчват пробиотици, трябва да се види съставът им – в случая говорим за живи бактерии от съществено значение за правилното функциониране на стомашно-чревния тракт.

Принципно лактобацилите нормално присъстват в червата и се прилепват към лигавицата им.

При антибиотично лечение обаче това нормално състояние на стомашно-чревната флора се дебалансира, нарушава се и оптималната й киселинност и се унищожават полезните бактерии. С въвеждането на пробиотик противодействаме на тези процеси.

Освен това при тези инфекции, за които споменах, намалява лактазата – ензимът, разграждащ млечната захар. Пробиотикът, приеман при инфекции (не само бактериални, но и вирусни), е ефикасен срещу диарията вследствие на преходната лактазна недостатъчност. „Лакто 4 Кидс“ намалява и появата на резистентни към антибиотичните микроорганизми.

По различни механизми пробиотичните препарати помагат и при запек, и при диария – а това са често срещани в детската възраст проблеми. В острите фази на стомашно-чревни инфекции дозата им може да се увеличи.

Хранителна добавка

ЛАКТО 4 КИДС

Lactobacillus acidophilus

Lactobacillus rhamnosus

Lactobacillus delbrueckii subsp. bulgaricus

Streptococcus thermophilus

Поддържа жизнеността на чревната микрофлора при деца по време и след употреба на антибиотици

ЕКОФАРМ

Food supplement

ЛАКТО 4 КИДС

Lactobacillus acidophilus

Lactobacillus rhamnosus

Lactobacillus delbrueckii subsp. bulgaricus

Streptococcus thermophilus

15 жвалящи капсули

Пробиотик за деца

Пробиотик за деца

Съхранява се в хладилник

Екофарм ЕООД, бул. "Черни Върх" №14, бл. 3, 1421 София, България

Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

Д-р Росен ИКОНОМОВ,
невролог, началник на
Отделението по невроло-
гия, УМБАЛ „Софиямед“

Диабетната невропатия е едно от най-честите усложнения на диабета. При нея е налице нарушаване на функцията на нервните влакна, което води до различни неврологични симптоми. Наблюдава се при над 50% от пациентите с диабет тип 1 и тип 2.

При диабетна невропатия могат да бъдат засегнати нерви в различни части на тялото, но най-често се засягат тези на долните крайници. При първи тип диабет засягането на нервите обикновено се проявява след дълги години на повишено ниво на кръвната захар. Обратно, при втори тип диабет то може да се развие само след няколко години на лош контрол или дори да се открие преди поставяне на диагнозата захарен диабет. При игнориране на първоначалните симптоми настъпват късни усложнения като падания, язви по краката, диабетно стъпало, които са много по-сериозни и могат да доведат до фрактури, ампутации и дори

ПОВИШЕНАТА КРЪВНА ЗАХАР НАРУШАВА ФУНКЦИИТЕ НА НЕРВИТЕ

смърт при пациенти със захарен диабет.

Причините за възникването на диабетната невропатия не са напълно изяснени.

Според класическите схващания една от причините за увреда на нервите е засягането на малките съдове, снабдяващи с кръв нервните влакна. Намесват се и биохимични механизми, при които повишената кръвна захар води до образуването на продукти, нарушаващи функцията на нервите и намаляващи способността им за възстановяване. Като причина за възникване на невропатията се посочва и повишеното ниво на свободните радикали, водещи до състояние, известно като оксидативен стрес. Не е изключено наличието и на автоимунен механизъм, който води до възпаление на периферните нерви.

Диабетната невропатия може да засегне сетивните, двигателните или вегетативните (автономни) нервни влакна.

При засягане на сетивните нерви пациентите се оплакват от изтръпване и мравучкане, чувство за парене или студенина в крайниците. При двигателните увреди се засягат нерви, отговорни за съкращението на мускулите и пациентите се оплакват от слабост в ръцете и краката, трудно изкачване на стълби и изпускане на предмети. При автономната форма са засегнати нерви, контролиращи функциите на различни органи и системи. Симптомите, които настъпват, варират в голяма степен – диария или запек, гадене и повръщане,

коремни болки, аритмии, сърцебиене, нарушения в уринирането и половите функции, изпотяване. Често проявите са смесени.

Профилактиката и лечението на диабетната невропатия е от изключителна важност за болните от захарен диабет.

Ключово значение за лечението има стриктният контрол на кръвната захар. Това означава кръвната захар на гладно да се поддържа между 3,9 и 7,2 mmol/l, а след нахранване – до 10 mmol/l. Препоръчително е гликираният хемоглобин да е под 7%. Значение за забавяне на увреждането на нервите има и начинът на живот – поддържане на оптимално телесно тегло и кръвно налягане, редовна физическа активност, здравословен хранителен режим, отказване от тютюнопушенето и намаляване на приема на алкохол до минимум.

Медикаментозното лечение включва витамини от група В, подпомагащи възстановяването на увредените нерви.

Много важно е приемането на алфа-липоева киселина.

Тя предпазва клетъчната мембрана от вредното въздействие на свободните радикали, подпомага превръщането на въглехидратите в енергия. Чрез намаляване на оксидативния стрес алфа-липоевата киселина нормализира нарушения кръвен ток и намалената скорост на нервна проводимост. Алфа-липоевата киселина е единственото патогенетично средство за лечение на диабетна невропатия. Медикаментът може да се прилага инжекционно във вид на интравенозни вливания или през устата. *Съществуват комбинирани препарати с алфа-липоева киселина и витамини от група В – такъв на нашия пазар е „Алфа-липо-макс“.*

АЛКОХОЛЪТ СЪСТАРЯВА АРТЕРИИТЕ

Спиртните напитки, когато се употребяват редовно и в по-големи количества, провокират бързо състаряване на кръвоносните съдове. Това най-вече се отнася за мъжете, твърдят от Американската кардиологична асоциация. В продължение на много години специалистите наблюдавали 3869 души, от които над 70% мъже. Кардиолозите особено внимателно изследвали здравословното състояние на доброволците, чийто „стаж“ в употребата на алкохол надвишавал 25 години. При всички участници в експеримента се проследявало състоянието на артериите периодично през четири-пет години.

Оказало се, че при хората, които употребявали в продължение на много години над 112 мл спиртни напитки на седмица (в един литър бира се съдържат около 40 мл спирт), била чувствително снижена еластичността на артериите. Това нарушава нормалния кръвоток и повишава риска от сърдечносъдови заболявания, както и от инфаркт и инсулт. (ЖД)

ECOPHARM
Lipomax
60 капсули

Алфа-липоева киселина

Фолиева киселина

Витамин В1

Витамин В6

Витамин В12

Доказан ефект при:

- Диабетна полиневропатия
- Добавените витамини В1, В6, В12 и фолиева киселина облекчават състоянието и намаляват болката и изтръпването
- Изразен антиоксидантен ефект

ECOPHARM

Бул. „Черни Врх“ №14 бл. 3, 1421, София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61
www.ecopharm.bg

КОГА СЪРЦЕТО ЗАПЛАШВА МОЗЪКА?

С д-р Джарвис по време на Международната конференция за новостите в анти-коагулацията във Виена разговаря Камен Здравков

- Д-р Джарвис, кои хора трябва да се страхуват най-много от инсулт?

- Всички пациенти с установени рискови фактори за това заболяване – артериална хипертония, атеросклероза или повишен холестерол, диабет. Но най-вече хората с една специфична аритмия, наречена предсърдно мъждене. Вече има изключително много доказателства, че тази аритмия предизвиква много по-често инсулт в сравнение с хората, които не са засегнати от нея. Но освен честотата на мозъчния удар още по-тревожно е, че при предсърдно мъждене инсултът е особено тежък. Ако не отнеме живота на пациента, се стига до тежка инвалидизация с всички последици от това за самия болен, за неговите близки и за цялото общество.

- Но нали вече има много добро предпазване от инсулт именно при

● Ново откритие защитава пациентите с предсърдно мъждене при кръвоизлив или инцидент

Д-р Сара Джарвис е общопрактикуващ лекар в Лондон, Великобритания, от над 25 години.

Завършила е медицина в Кеймбридж и Оксфорд. Водеща на здравни предавания по Би Би Си, търсен автор и събеседник в централните британски вестници и в специализираната преса. Член е на Кралския колеж на общопрактикуващите лекари.

Интересите ѝ са главно в областта на сърдечносъдовите заболявания, диабета и женското здраве. Следи всички новости в диагностиката и лечението на тези и други социалнозначими болести.

тези пациенти?

- Това е така, особено след като фармацевтичната компания „Бьорингер Ингелхайм“ създаде първото лекарство от ново поколение за профилактика на инсултите при пациентите с предсърдно мъждене. Но ние като лекари все още сме изправени пред сериозни проблеми в това отношение. Преди години подценявахме риска от инсулт, свързан с предсърдно мъждене. Сега

вече няма лекар, който да не знае за този риск, но все още редица пациенти не подозират, че са засегнати от специфичната аритмия. В много случаи тя не е постоянна. Напълно е възможно да се появява от време на време, и то за кратки периоди. Така дори при редовни медицински прегледи лекарят може и да не открие предсърдното мъждене, ако в кабинета то не се прояви. Затова е много важно сами-

те хора на възраст над 50 години да се научат за какво да внимават.

- Какво ги съветвате?

- На първо място да си вземат от модерните електронни апарати за измерване на кръвното налягане, които отчитат аритмия. Така дори и нищо особено да не чувстват, ако апаратът индикира неправилен сърдечен ритъм, трябва да съобщат това на лекаря. Освен това дори кратки периоди на „прескачане на сърцето“, внезапно появяло се сърцебиене, опипване на неправилен, неравномерен пулс на китката трябва да бъдат изяснени. Това става чрез продължителен запис на сърдечния ритъм чрез малък апарат, прикрепен към колана – холтер. Така работата на сърцето може да се провери за 24, 48 и дори 72 часа. Но дори и хора, които нямат никакви оплаквания, трябва да бъдат проверени от лекаря си, когато го посетят по какъвто и да е повод. Понякога е достатъчно медикът да провери пулса, за да установи проблем. По принцип с висок риск да имат предсърдно мъждене са хората с други сърдечносъдови проблеми, прекаралите инфаркт.

- Ако се открие, че сърдечният ритъм е неправилен само за кратки периоди, това намалява ли риска от инсулт?

- В никакъв случай, ако става въпрос за пароксизмално предсърдно мъждене, т.е. такова, което се явява за известно време и след това изчезва, рискът е същият както при перманентното мъждене. Но откриването на пароксизмалната аритмия може да е по-трудно и бавно, поради което пациентите да останат без профилактика срещу тежък исхемичен инсулт.

- Дълги години включително вие, лекарите, препоръчвахте вземане-

то на аспирин за профилактика на инфаркт и инсулт, защо вече казвате, че аспиринът не действа срещу инсулт при предсърдно мъждене?

- Имаше период, в който се смяташе, че след като аспиринът е ефективен за предпазване от инфаркт, по същия начин ще работи и срещу инсулт. Оказа се обаче, че става въпрос за два напълно различни механизма на запушване на кръвоносни съдове. При исхемичната болест на сърцето и най-тежката ѝ форма – остър миокарден инфаркт, имаме струпване и слепване на тромбоцити в самите коронарни артерии. Т.е. говорим за образуване на тромб на място. Срещу този процес аспиринът до голяма степен е ефективен, поради което още се използва в профилактиката на сърдечните пристъпи. Докато при предсърдното мъждене имаме отдавна и продължително образуван ембол в лявото предсърдие, който в даден момент може да се „изстреля“ към мозъка и да запуши някоя от големите артерии, снабдяващи го с кръв. В този процес аспиринът няма как да се намеси. Защото при този тип емболични инсулти механизмът е свързан с действието на кръвосъсирващия витамин К, а не с бързото слепване на тромбоцитите.

- Вече споменахте, че с новото поколение лекарства имате много по-добро оръжие срещу инсултите, защо тогава все още не сте ги победили?

- Защото и лекарите, и пациентите често се страхуваха, че предпазването от инсулт с новите лекарства може да има като страничен ефект нежелано кървене.

- Защо говорите в минало време?

- Защото вече е създадено първото неутрализиращо бързодействащо средство, което при нужда за минути може да прекрати действието на лекарството, пазещо от инсулт при предсърдно мъждене, както и от системна тромбоемболия при други състояния. Неутрализиращият агент за венозно приложение е създаден от „Бьорингер Ингелхайм“ и е специфичен за техния медикамент от групата на така наречените нови орални антикоагуланти. При това положение съм сигурна, че повече пациенти с предсърдно мъждене ще се мотивират да се предпазват от инсулт със специфичен медикамент, когато знаят, че при нужда има бърза неутрализация на лекарството.

Сериозни пари и огромни усилия струват на много жени, а и на доста мъже, опитите да заличат най-видимите белези на стареенето – бръчки, отпусната кожа с лоша пигментация, отоци под очите и не само. Скъпа козметика, скъпи процедури, доста загубено време без особен резултат – това е най-честата картинка. Следват тъжни житейски равнометки и обезверяване, стрес, депресиране.

Правилното решение дават съвременната антиейджинг философия и терапия, според които: козметичното подмладяване трябва да върви успоредно с вътрешно подмладяване. Точно тази роля има иновативният природен комплекс **Youth Booster**.

Приемът на **Youth Booster** – уникално съчетание на витамин С, екстракт от зелен чай с 98% полифеноли, екстракти от гроздови семки, от хвощ и коприва, плюс хиалуронова киселина и конзим Q10, дава бързо желания резултат. Подобрява външния вид чрез кожноклеточно, ефективно подмладяващо действие (едновременно на всички клетки и тъкани) със специален прицел кожните клетки.

Знайно е, главният проблем на стареенето е намаляването на скоростта на метаболизма, особено в покой, от което „вехнат“, страдат особено много кожните клетки, които искат специална подкрепа. Именно такава подкрепа дава формулата Youth Booster. Осигурим ли правилно и едновременно целево вътрешно активиране на клетъчния метаболизъм, имаме сигурна основа и за по-добра ефективност на паралелните подмладяващи козметични терапии. **Youth Booster** повишава ефективността им поне 5-6 пъти. Той работи срещу всички основни причини за стареенето: срещу токсините – бавното и продължително замърсяване на организма с токсини, срещу забавения процес на очистване на клетките и тъканите от вредните метаболити и на неутрализиране на свободните радикали, подобрява влошеното снабдяване на тъканите с кислород и разбития алкално-киселинен баланс в различни органи.

Youth Booster действа с натрупване. Колкото по-дълго приемате продукта, толкова по-резултатно се грижи той за връщането на вашата свежест и младост. Неинвазивната подмладяваща терапия е подходяща за всички типове кожа и всички възрасти.

Продукта можете да поръчате директно на телефон 0877 72 10 40, както и на интернет страницата <http://tonik.info/youthbooster/> или в аптеките. Промоционална цена:

1 бр. x 49 лв. + безплатна доставка (общо 49 лв.)

2 бр. x 45 лв. + безплатна доставка (общо 90 лв.)

3 бр. x 39 лв. + безплатна доставка (общо 117 лв.)

- С проф. д-р Радка Тинчева, началник на Клиниката по педиатрия за лечение на ендокринни и генетични болести при Университетската педиатрична болница – София по повод Международния ден на редките болести 28 февруари, разговаря Петър Галев:

ИНОВАТИВНИТЕ ТЕРАПИИ ДАДОХА ШАНС НА ПАЦИЕНТИТЕ С РЕДКИ БОЛЕСТИ

Проф. Тинчева, какво всъщност означава терминът „редки болести“?

- Според официалната дефиниция говорим за заболявания, които засягат един на 2000 души. Обикновено редките болести са хронични, тежко протичащи и ако започнат в детската възраст, имат много сериозен ход и обикновено лош изход. Допреди 20 години много от тези заболявания бяха изобщо нелечими.

- Какъв е броят на откритите редки болести в света?

- Описани са над 7000 заболявания до момента, което означава, че като група те всъщност не са толкова редки. Затова целта ни през последните години е да помогнем на колегите медици в разпознаването на тези заболява-

ния и те да фигурират в диагностичното им мислене.

- Понякога за обществото понятието „редки“ звучи като малък проблем...

- Проблемът никак не е малък, защото засегнатите не ги успокоява фактът, че болестта им се среща рядко. Напротив, пациентите се опасават ще има ли за тях лечение, възможност да водят нормален живот.

- Кои са редките болести в България, за които има лечение, но е предизвикателство да бъдат диагностицирани?

- В момента всички заболявания, които се лекуват със средства от НЗОК, могат да се диагностицират у нас. За малка част диагностиката трябва да се прави извън страната. В педиатрията основно се срещаме с пациенти с болестта на Гоше, с мукополизахаридоза, с болестта на Фабри, на Помпе и др., предимно в областта на неврологията, за които има лечение и които се наблюдават в Александровската болница, в Експертния център за редки болести на проф. Ивайло Търнев.

- Има ли риск в първичната помощ трудно да бъде разпознато рядко заболяване?

- Рискът е много голям, защото колегите не са се срещали с тези заболявания и е възможно през цялата си кариера да не попаднат на такъв пациент. Затова една от нашите мисии е да запознаваме колегите със симптоми, които могат да са клинично проявление на рядко заболяване. Най-много работим с педиатрите, невролозите, гастроентеролозите, защото се предполага, че общопрактикуващите лекари ще насочат към тях

трудни и/или неясни за диагностична пациенти.

- Наследствено ли се предават редките болести?

- По-голямата част от тях са наследствени, обикновено се унаследяват автозомно-рецесивно. Това означава 25 на сто риск при всяка бременност от родители – носители на съответната мутация, плодът да е със заболяването. Но добрата новина е, че вече са открити доста от мутациите, причиняващи конкретното заболяване. Така те могат да бъдат установени още по време на бременността.

- Винаги ли се проявяват в детска възраст?

- Голяма част от тях – да. Това зависи от тежестта на нарушението, обуславящо конкретната метаболитна болест. Колкото по-рано се прояви такова заболяване, толкова по-тежко протича.

- Мотото на тазгодишния ден е „Научните изследвания дават безгранични възможности“. Кое прави диагностицирането на редките болести и намирането на лечение за тях толкова трудно?

- Самият характер на заболяванията, това, че са редки, затруднява проучванията за тях, наблюденията са трудни, не може бързо да се натрупа опит. Затова са много ценни международните регистри, в които постъпва информация от целия свят. Тогава данните стават статистически значими и това позволява по-успешно да се търси лечение.

- Има ли достатъчно обучени специалисти, които да разпознават и лекуват редките болести у нас?

- Не бих казала, че са достатъчно, но за броя пациенти, които лекуваме в България, вече е оформен един добър колектив, който има опит повече от 10 г. Говоря не само за нашата болница, но и за УМБАЛ „Александровска“, за центровете в МУ Варна и МУ Пловдив.

- Имат ли българските пациенти достъп до най-иновативните терапии?

- България е в групата държави, които са осигурили адекватно лечение на пациентите с редки заболявания. То е изключително скъпо, но се покрива от НЗОК. Цената на лекарствата е много висока, защото те се получават по специална технология, произведени са в много малки серии и не са особено икономически изгодни за фармацевтичните компании. Тук със средства от НЗОК се лекуват 15 редки заболявания. Въпросът е да се направи механизъм при откриване за първи път на рядко заболяване, за което принципно има лечение, но то не е регистрирано в България, пациентът да може да го получи бързо. Точно това е ролята на експертните центрове, които да гарантират, че диагнозата е правилна, както и необходимото лечение. Защото административният път за регистрация на нов медикамент е доста дълъг.

- Навременно диагностицираните и лекувани пациенти могат ли да водят пълноценен начин на живот?

- С новите терапии имаме сериозен напредък при повечето диагнози. Шансовете за пълноценен живот сега са несравнимо по-добри от това, което беше преди 15-20 години.

КАФЕТО И ЛЮТИТЕ ЧУШКИ УДЪЛЖАВАТ ЖИВОТА

Повечето от нас разчитат на чаша горещо кафе сутрин, за да започнат деня си енергично. А поредното научно изследване доказва, че този навик е не само приятен, но и предпазва сърцето ни и така удължава живота.

Проучване на екип от университета Станфорд в САЩ установи, че кофеинът, съдържащ се в кафето, може да противодейства на хронични възрастови възпаления, като така може да удължи живота.

„Добре известно е, приемот на кофеин се асоциира с дълголетието. Много изследвания са показали тази връзка. Ние открихме евентуалната причина защо се случва това“, обяснява Дейвид Фърман, ръководител на изследователския екип и преподавател в Станфордския институт по имунология, транспланта-

ции и инфекции.

„Това, че нещо, което хората пият и в действителност харесват, може да има директна полза, наистина ни изненада“, обобщава изводите от изследването и Марк Дейвис, един от авторите на проучването и директор на Станфордския институт.

По време на проучването Дейвис и колегите му успяват да покажат връзката между консумацията на кофеин и дълголетието. Те откриват наличието на възпалителен механизъм в една група възрастни хора, но той отсъства при други.

Когато този механизъм е активиран, хората страдат от високо кръвно налягане и нееластични стени на артериалните съдове. Лабораторни експерименти потвърдили, че кофеинът блокира този възпалителен процес, което означава, че напитката има защитна функция срещу ускореното стареене при пациенти в напреднала възраст.

Друго изследване пък показва, че редовното хапване на люти чушки също може да удължи живота. Екип на Университета на Върмонт, САЩ, анализирал данните на повече от 16

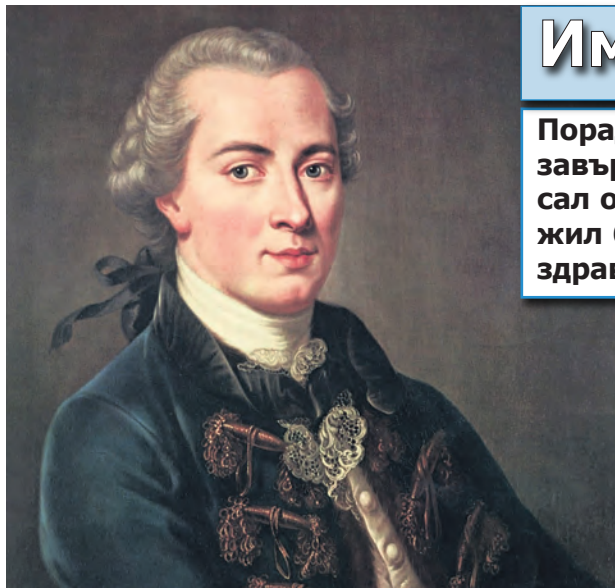

хил. американци, които били следени в продължение на почти 19 години. Установено било, че консумацията на червени люти

чушки се свързва с 13 процента по-нисък риск от смърт.

МОЖЕШЕ ЛИ СЪВРЕМЕННАТА МЕДИЦИНА ДА СПАСИ...

Имануел Кант

Поради материални затруднения Кант завършил късно образованието си и написал основните си трудове чак когато наближил 60-те. По това време се появили и здравословните му проблеми.

започнал да изпитва обща слабост и се уморявал бързо. Измъчвала го хипохондрия и даже през 1764 година написал трактат за болестите на главата, от който се разбира, че е съзнавал много ясно измамността на неговите здравословни проблеми.

Кант страдал от катаракта на лявото око и два пъти получил кратковременна слепота. Това подсказва евентуални поражения в нервната система, но в онези времена подобни симптоми не предизвиквали такива съмнения сред лекарите.

Приятелите на Кант намекват деликатно за „някои личностни промени“ след неговата 70-годишнина. Съдейки по по-нататъшното развитие на болестта, тези промени са били предизвикани от нарушения на паметта. Имануел Кант се отказал от поста ректор на университета, но продължил да преподава.

Когато станал на 73 години, той вече имал

толкова сериозни проблеми с паметта, че това не можело да не бъде забелязано от колегите и студентите му. Кант прекрасно си спомнял отдавна отминали събития, но се обърквал за настоящето. Тъй като осъзнавал сериозността на състоянието си, той винаги носел бележник, в който си записвал всичко, но непрекъснато го губел. Освен това изпитвал постоянна физическа слабост. Накрая Кант напуснал завинаги работата си в университета.

Известни лекари, негови приятели и почитатели, се заели да му помогнат. Пробвали с какво ли не: испанска муха, кръвопускане, бани на половината тяло, обливания със студена вода, къна на прах (тогава тя е смятана за чудотворен лек за всички болести). Но Кант все по-рядко се държал адекватно. Той отказвал всякакви посещения и общувал само със сестра си и верния си слуга. През последната година на живота си се хранил съвсем малко, реагирал слабо на каквото и да било, не можел да се обслужва сам.

Съвременният подход

При съдова деменция на първо място се лекуват кръвоносните съдове. В началната фаза се назначават специални препарати, в напредналата се добавят транквиланти. При силна тревожност се изписват психотропни средства. Необходимо е и поддържането на нормално артериално налягане.

Трактат за хипохондрията

На млади години Кант страдал единствено от запек, от който той се самолечувал със сок от алое. В днешно време лекарите щяха да му поставят диагноза „диспептичен синдром“, но тогава подуването на корема и оригването не се смятали за болест.

Състоянието на Кант се влошило, след като вече бил получил признание като философ. Той

Брус Лий

Смъртта на киноактьора потресе неговите почитатели. Появиха се слухове за отравяне, за проклетие на китайски монаси и т.н.

Брус Лий се гордееше заслужено с физическата си форма и беше убеден, че пред него няма никакви препятствия, защото е роден в ден и час, които според китайското поверие символизират Дракона.

На 30-годишна възраст по време на тренировка той получава сериозна травма. Поставят му диагноза „увреждане на гръбначен диск в лумбалната област“ и го лекуват с епидурални блокади, като прилагат голяма доза много активен, вече забранен препарат. Състоянието на актьора се влошило до такава степен, че почти половина година той бил на легло. Облекчавал силните си болки с хашиш и марихуана.

През 1972 г. Брус Лий е приет в болница в Хонконг заради хиперхидроза (повишено потоотделяне), акне на лицето и необясним сърбеж по кожата. Лекарите го оперирали под местна упойка и отстранили потните му жлези под мишниците, а сърбежите лекували с транквиланти.

Отоци и хашиш

Два месеца преди да умре, по време на озвучаването на поредния му филм Брус Лий загубил съзнание, от устата му избила пяна, тялото му се затресло от гърчове. Лекарите установили оток на мозъка, който премахнали с диуретици, които понижават налягането в черепа.

Когато се посъвзел, актьорът отпътувал за САЩ и постъпил за пълно изследване в болницата на Калифорнийския университет. Ле-

карите не установили никакви други патологии освен значително увеличение на течността в главния мозък, причините за което не успели да изяснят. За да не безпокоят пациента си, те премълчали неблагоприятните факти. С убеждението, че е здрав, Брус Лий не приемал назначените му противоепилептични препарати. (Това се разбрало след като в организма му не били открити никакви следи от лекарства.) Затова пък продължавал да употребява хашиш.

В последната вечер на живота си артистът бил на гости, където се оплакал от силно главоболие. Там му дали популярен по това време, но сега вече забранен транквилант. Когато спешна помощ пристигнала, Брус Лий бил все още жив, но реанимационните мерки не помогнали.

Съвременният подход

Лечението на оток в мозъка се провежда в реанимация. Във вените се вливат диуретици, коригират се нарушенията в дишането и в сърдечната дейност, назначават се лекарства, които помагат за резистентност на главния мозък към недостига на кислород и за отстраняване на първопричината за отока. При липса на подобрение се препоръчва хирургическа намеса. Когато болестта е в начален стадий, прогнозата е благоприятна.

www.aif.ru

N-Ti-Tuss

Хранителна добавка

Билков сироп

Подпомага отхрачването. Действа благоприятно върху лигавицата на гърлото и дихателните пътища.

ЕСOPHARM

бул. "Черни Врх" №14, бл. 3, 1421 София
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

Доц. д-р Димитър ПОПОВ

Когато преди около 4500 милиона години се ражда Слънчевата система, условията на нашата планета били ужасяващи – клокочещи вулкани, изригващи лава и отровен дим, атмосфера, раздирана от мощни електрически разряди, изпълнена с гореща пара и безброй токсични газове, свирепи бури и мощна слънчева радиация.

И в тази спираща дъха среда, някъде преди около 4000 милиона години, на Земята се зараждат първите бактерии. Тъй като в атмосферата отсъствал кислород, това били анаеробни, съществуващи в безкислородна среда микроорганизми. След около 500 милиона години се появяват фотосинтезиращите цианобактерии. Използвайки слънчевата енергия, тези хитроумни микроорганизми за своя метаболитизъм използват вода и въглероден диоксид – две прости вещества, чието съдържание в атмосферата било изключително високо. Страничен продукт от тяхната жизнена дейност бил кислородът.

В продължение на два милиарда години тези бактерии стават пълновластен господар на планетата,

насищайки постепенно нейната атмосфера с кислород. В резултат се появяват нов вид бактерии – аеробни, които използвали този газ в своя метаболитизъм. Те се оказали много по-жизнени от анаеробните, които постепенно били изтласкани в най-невзрачните кътчета на Земята.

Сръчният човек (*Homo habilis* – лат.), умеещ да създава и ползва каменни оръдия на труда, се появява в Африка преди около 2,5 милиона години. Съвременният *Homo sapiens* се появява преди около 100 хиляди години в Източна Африка и около 60 хиляди години по-късно превзема Европа, изтласквайки (злите езици нетактично уточняват – „изяждайки“) местния неандерталец, без по същество да се смесва с него.

От своята поява човекът е в постоянна борба с природата и нейните сили,

постигайки значителни успехи в тази битка. Значително по-голям „жизнен“ опит от него обаче притежават бактериите, които в наши дни са навсякъде – във въздуха, в почвата, във водата, а и в самите нас.

Човешкият организъм се обитава от около 4 кг бактерии, до 3 кг от които са съсредоточени в чревния тракт, а останалите се намират в пикочно-половата система, кожата и други повърхности на човешкото тяло. Чревния тракт на човека обитават от 300 до 1000 вида бактерии.

През последните години по безспорен начин беше доказано, че

ТРУДНАТА БИТКА НА ЧОВЕКА С БАКТЕРИИТЕ

т.нар. полезна чревна микрофлора (около 99% от общото ѝ количество) играе изключително важна роля в усвояването на вещества, с които храносмилателната система не може да се справи, в синтеза на редица жизненоважни витамини, потискането на патогенните бактерии и гъби и т.н. Не без основание се смята, че

около 2/3 от имунния капацитет на човешкия организъм се осигурява от полезните чревни бактерии.

В тайнствения и загадъчен свят на бактериите за първи път – през 1676 г., с помощта на конструирания от него микроскоп надзърта нидерландският натуралист Антони ван Льовенхук. Наименованието „бактерия“ (на гръцки βακτήριον – пръчка) въвел през 1828 г. немският учен Кристиан Еренберг. То произтича от формата на наблюдаваните от него бактерии. В средата на XIX век знаменитият френски учен Луи Пастър поставя началото на изучаването на физиологията, метаболитизма и болестотворното действие на бактериите.

Хилядолетия човек използва определени бактерии за получаване на млечнокисели напитки, сирене и оцет, които продукти навлизат трайно в неговия бит.

Битката с болестотворното действие на бактериите хората водят от момента на своето появяване на Земята.

Множество заболявания на човешкия организъм, в т.ч. и немалко смъртоносни, се причиняват от т.нар. патогенни бактерии.

През 1928 г. английският лекар Александър Флеминг прави забележително откритие, което поставя начало на нова епоха в медицината. Открит е първият антибиотик – пеницилинът, вещество, продуцирано от плесента *Penicillium*

notatum, което противодейства на развитието на бактериите. Открието спасява милиони човешки животи. През 1945 г. Александър Флеминг заедно с Хауърд Флори и Ернст Чейн от Оксфордския университет (Великобритания), които установяват химичния състав и терапевтичното действие на пеницилина, са удостоени с Нобелова награда. Светът триумфира след победата си над коварните бактерии. Но за кратко. Оказва се, че през милиардите години съществуване, в по-голямата част при невероятно неблагоприятни условия,

бактериите са придобили изключителни умения за оцеляване.

Не след дълго било установено, че определени бактерии са се изхитрили и са се въоръжили с особен ензим – пеницилиназа, чрез който разграждат и инактивират антибиотика. Учените обаче не се предават. Чрез химическо модифициране на пеницилина били получени полусинтетични негови производни, които успяват да затруднят (за съжаление за кратко!) находчивите бактерии.

През 1943 г. американският професор микробиолог и биохимик от университета в Ню Джърси (САЩ) Зелман Ваксман открива стрептомицина – ефективно средство срещу страшната туберкулоза. Светът празнува нова победа в битката с бактериите. За това си откритие през 1952 г. ученият е удостоен с Нобелова награда. Апропо, терминът „антибиотик“ (от старогръцки *ἀντί* – срещу, и *βίος* – живот) е употребен за първи път от него.

В резултат на задълбоченото изучаване на физиологията и жизнената дейност на бактериите беше установено, че благодарение на пластичността на техния генетичен апарат и удивителната им способност да обменят помежду си гени

бактериите само за около две години успя-

ват да придобият наследствено закрепена резистентност

към всеки новопоявил се антибиотик. Безконтролното прилагане на антибиотиките значително комплицира картината. Според официален доклад на британски експерти ежегодно благодарение на бактериалната резистентност в света умира около 700 000 души. След няколко десетилетия се очаква този брой да достигне 10 милиона! В средата на този век се очаква това да е главната причина за смъртта на хората на Земята. Повече, отколкото от сърдечно-судовите и раковите заболявания, диабета, както и от пътнотранспортните произшествия. От 1987 г. до наши дни в ръцете на лекарите не се появява нито един нов антибиотик и ситуацията изглежда почти отчайваща. Затова съобщението на колектива американски учени от Североизточния университет в Бостън (САЩ), ръководен от професор Ким Люис, за

откриването на антибиотика теиксобактин, противодействащ ефективно на огромен брой бактерии

чрез особен механизъм, срещу който те не са в състояние да формират резистентност, предизвиква истинска еуфория в медицинските среди. Учените изолират теиксобактина измежду 25 антибактериални субстанции, продуцирани от почвените бактерии *Eleftheria terrae*. Тъй като тези бактерии категорично отказвали да се развиват в изкуствената лабораторна среда, учените се принудили да изобретят своеобразен бактериален хотел *all inclusive*, който поместили в почвата.

Отличителна особеност на новия революционен антибиотик

е обстоятелството, че той атакува определено място в клетъчната обвивка, препятствайки нейното изграждане, т.е. размножаването на бактериите. Лошата (за бактериите) новина е, че за зла участ този участък на клетъчната стена не се поддава на мутации, в резултат на което да стане невидим за антибиотика. Учените са на мнение, че резистентност бактериите към теиксобактина биха могли да постигнат не по-рано от 30 години.

Неотдавна група изследователи от Хонконгския университет, ръководен от д-р Сючен Ли, съобщиха за синтезирането на чудодейния теиксобактин и на още 10 негови производни.

Очаква се новите революционни антибиотици да се появят в аптеките след около 5 години, през което време ще се тества тяхното действие. Дали човекът все пак ще съумее да спечели битката с този невероятно труден противник – бактериите, предстои да разберем в близките години.

Най-интересните статии на доц. д-р Димитър Попов, публикувани във в. „Животът днес“, са събрани в книгата „Мантри за здраве и дълголетие“, която се разпространява от книжарниците „Хеликон“.

gpopov_bg@yahoo.com

Тина БОГОМИЛОВА

Мадона е една от тези звезди, които сякаш съществуват в друга галактика, където времето върви по-бавно.

Луиза Вероника Чиконе е родена на 16 август 1958 г., но на сцената и на екрана изглежда десетилетия по-млада и енергична. Това никак не е лесно, тъй като се изисква много дисциплина, отдаденост и решителност.

Съществуват легенди за пристрастеността ѝ към физическите упражнения. Има своя собствена фитнес зала, която се намира в непосредствена близост до дома ѝ. Твърди се, че спортува шест пъти в седмицата между три и четири часа на ден. Тренировките ѝ обаче не са само в залата, където вае мускули и топи калории със суперуредите stairmaster и power plate. Звездата е почитател на пилатес, а любимата ѝ йога е ашанга – източен метод, който съчетава динамична работа с тялото, дишането и концентрацията.

Певицата плува, бяга, кара колено и язди кон, за да е винаги в перфектна физическа форма.

МАДОНА – ФИТНЕС, ДИЕТА И САМОЧУВСТВИЕ

● Звездата е почитател на пилатес и ашанга йога

За да не отстъпи с десетилетия титлата „Кралицата на попа“ на многобройните си помлади конкурентки, Мадона много внимава какво хапва. Диетата ѝ е изключително строга. От 1990 г. тя следва макробиотичната диета, която се основава върху японски стил на хранене. Звездата има японски готвач, който е навсякъде с нея, за да ѝ приготвя храната.

Макробиотичната диета е предимно вегетарианска, базирана основно на пълнозърнести храни, плодове и зеленчуци. Повечето животински храни са изключени от този вид хранене. Млечните продукти, яйцата, птичето месо и полуфабрикатите не са разрешени.

Обичайната закуска на Мадона например включва задушен кафяв ориз, пълнозърнести пшенични зърна, овес.

На вечеря певицата си хапва киноа, елда, соя, зелен фасул, риба на скара. Любимият ѝ фреш е от диня, а топлата ѝ напитка е чай от джинджифил.

Певицата се въздържа от газирани напитки, преработени храни, рафинирана захар, както и от всякакво друго нездравословно меню. Не яде в ресторанти и хотели, а когато ги посещава, си поръчва само вода.

Диетолозите обаче съветват да се внимава с тази диета, тъй като при продължителното ѝ спазване може да се стигне до бъбречна недостатъчност, скорбут, анемия и други заболявания, защото на организма не му достигат витамин В₁₂, магнезий, калций и желязо.

Мадона използва натурални продукти за красота, с които умело прикрива признаците на остаряване.

Почитател е на Eminence – унгарска марка за натурална козметика. При избора си на продукти за подмладяване звездата разчита на естествени антиоксиданти. Тя използва боровинков препарат за почистване и винаги внимателно отстранява грима преди измиване. Освен това тя не допуска прах и пот да увредят кожата ѝ. Сред другите трикове, приписвани за младоликост на поп иконата, са бразилска кокосова вода и специални японски капки за очи.

Но звездата, разбира се, използва и козметични процедури за подмладяване като кислородна терапия, вливане на витамини А, Е, С, хиалуронова киселина, екстракти от зелен чай и алое вера, за да се бори със свободните радикали, предизвикващи бръчки и старееща кожа.

Едно от най-силните ѝ оръжия в битката с бръчките е достатъчно сън.

Въпреки напрегнатия ѝ график никога не допуска компромиси с времето си за релакс.

Но това, което прави Мадона истинска кралица, е нейното самочувствие и уникалност. Въпреки че често я наричат „материалното момиче“ (заради един от хитовете ѝ), тя е от тези, които са убедени, че красотата идва отвътре. И се съдържа в собствената ѝ автентичност. В интервю за списание „Мари Клер“ тя например посочва мексиканската художничка Фрида Кало за символ на красота – жена, която не се стреми да се хареса на всички само защото така диктуват вкусовете на времето.

Певицата споделя, че това, което прави една жена красива, е собствената ѝ увереност, че е красива. И не бива да съжалява за това, което е, и да се опитва да се променя. Нещо, което Мадона прави от изгряването си на звездния небосклон до днес.

12 000 лекари изпитват политиците

◆ Виртуална обществена дискусия за промените в здравеопазването започва в credoweb.bg

◆ Следете най-важното от нея във В. „Животът днес“ и в рубриката НОВИНИ на credoweb.bg

Експертна информация на:
www.credoweb.bg

CredoWeb помага на пациента да избере лекар, стоматолог, медицинско заведение, аптека. Свързва медицински специалисти, институции, организации. Предлага експертна информация за здравето и интерактивна комуникация.

Регистрирай се безплатно! Не го отлагай.

КНЯЖЕСТВО
В ЕВРОПА
ПРЕИЗПОДНЯ
ФИЛМ НА САЩ
С ЛЕОНАРДО
ДИ КАПРИО

ПРЕДАТЕЛЯТ
НА ИСУС
ХРИСТОС
ИТАЛИАНСКО
СИРЕНЕ

ПРИТОК НА
РЕКА ДУНАВ
ЗАКОПАНО
СЪКРОВИЩЕ

ШКАФ С
ЧЕКМЕДЖЕТА
ХИМИЧЕН
ЕЛЕМЕНТ ОТ
ГРУПАТА НА
ХАЛОГЕНИТЕ

РУСКИ
ПИСАТЕЛ
1897-1937
„ЗЛАТНИЯТ
ТЕЛЕЦ“

БОЖЕСТВО,
ГОСПОД
ГОЛЯМА
КОРАБНА
ЛОДКА
НАШ ВЪЗ-
РОЖДЕНЕЦ,
1789-1847
ГРЪЦКИ
ФУТБОЛЕН
ОТБОР

ФРЕНСКО
СИРЕНЕ
ЗАХАРНИ
ИЗДЕЛИЯ
ЕЗЕРО ВЪВ
ФИНЛАНДИЯ

БРИТАНСКИ
ПОП ПЕВЕЦ
1963-2016
ИРЛАНДСКА
ПОП ГРУПА

РАЗМЕННА
МОНЕТА В
ИЗРАЕЛ
ЗИМЕН
КУРОРТ
В САЩ

ДРЕВНО-
ЕГИПЕТСКИ
ВЛАДЕТЕЛИ
ЛОДКАТА
НА ТУР
ХЕЙЕРДАЛ

ГРАД В
ИТАЛИЯ

РЕКА В
РУСИЯ, СИБИР

РЕКА В
ФРЕНСКА
ПИСАТЕЛКА
1908-1986

ВИД
СИНТЕТИЧЕН
НАРКОТИК

ДОБРУДЖАН-
СКО ХОРО
ГЕРОИНЯ НА
МОЦАРТ ОТ
ОПЕРАТА
„ДОН ЖУАН“

КОЗЯ ВЪРБА

МУЗА НА
ЛЮБОВНАТА
ПОЕЗИЯ

ЖП
КОМПОЗИЦИЯ

ДАТСКИ
ПИСАТЕЛ
1847-1885

СИСТЕМА
ОТ
ЗНАНИЯ

АНГЛИЙСКИ
ДЪРЖАВНИК
1520-1598
ХВОЙНОВО
ДЪРВО

СТАРОВРЕЙ-
СКА МЯРКА
ЗА ТЕГЛО
ДЕБЕЛ
КОНОПЕН
КОНЕЦ

СИН НА АДАМ
И ЕВА /БИБЛ./
МИТИЧНО
ВЛЕЧУГО, ЦАР
НА ЗМИИТЕ

ГЛИКОЗИД В
ГРЪМОТРЪНА
УНГАРСКИ
ФУТБОЛЕН
ОТБОР

РАЗНОВИД-
НОСТ НА ХИМ.
ЕЛЕМЕНТ
МАРКА
ШВЕЙЦАРСКИ
ЧАСОВНИЦИ

ГРАД В
ЯПОНИЯ
БИВШ
ФРЕНСКИ
ТЕНИСИСТ

НАШ ДУНАВ-
СКИ ГРАД

ПО-ГОЛЯМА
СЕСТРА

ДЕФОРМИРА-
НИ КАРИКА-
ТУРНО ИЗО-
БРАЖЕНИЯ
ИЗДАНИЕ,
ИЗРОД

НАША ПОП
ГРУПА

ГЕРОЙ ОТ
ИНДИЙСКИЯ
ЕПОС

СВЕТОВНА
ОРГАНИЗАЦИЯ

ПЪРВАТА
ЖЕНА
/БИБЛ./

ЕЗЕРО В
ТУРЦИЯ

ЕЗЕРО В
ИРЛАНДИЯ
ЕДРОЗЪРНЕСТ
ПЛЪТЕН СНЯГ

РАЗКАЗ ОТ
И. ЙОВКОВ

СРЪБСКИ
ДЪРЖАВНИК
1892-1980

ПТИЧИ
ОРЛЯЦИ
ИЛЮЗИОНИСТ,
ФАКИР

ЧОРБА

РАЗГОВОР ПО
ОПРЕДЕЛЕНА
ТЕМА

ДЕЕЦ НА
ПАРИЖКАТА
КОМУНА

ФРЕНСКИ
ФУТБОЛИСТ,
НАЦИОНАЛ,
ИГРАЧ НА
„МАНЧЕСТЪР
СИТИ“

ЖАНР В ЛИ-
ТЕРАТУРАТА

НАША
ТЕЛЕГРАФНА
АГЕНЦИЯ

ГОЛЯМ
ТРОПИЧЕСКИ
ГУЩЕР

ИЗВЛЕК ОТ
РАСТИТЕЛЕН
ИЛИ
ЖИВОТИНСКИ
ПРОИЗХОД

БИВШ
ИТАЛИАНСКИ
ФУТБОЛИСТ,
НАЦИОНАЛ

НАШ
КОМПОЗИТОР
ОТ АРМЕНСКИ
ПРОИЗХОД
КАНАРА,
ЗЪБЕР

СИСТЕМА ЗА
ЦВЕТНА
ТЕЛЕВИЗИЯ

ГЕОГРАФСКА
ОБЛАСТ
В РУСИЯ

РЕКА В
ПОЛША

ГРЪЦКИ
ВЕСТНИК

БАЛЕН ТАНЦ
ЗА ДВАМА

В ТЕНИСА-
ТОЧКА ОТ
СЕРВИС

РЕКА В РУСИЯ

МЪЖКА
РОЖБА

ЮЖНО
ДЕКОРАТИВНО
РАСТЕНИЕ
С ГОЛЕМИ
ЛИСТА

ДРЕВНО-
РИМСКА
МЕТАЛЕНА
МАШИНА

Бонартос®

1178 mg филмирани таблетки глюкозамин

1178 mg филмирани таблетки глюкозамин

30 филмирани таблетки

• За лечение на слабо до умерено изразена ставна дегенерация (остеоартрит) на коляното

• Съдържа глюкозамин от естествен произход

Имайки предвид дистрибутор за България: Еурофарм ЕООД, Бул. Черни Върх 34, Бл. 3, 1402 София, България

А 232302, 10.2015

РЕЧНИК : АНАДИР, АРИАНОВ, АТАМА, ВАСИЛИСК, ОНАГРА, ОПАС, РИКОТА, ЯКОБСЕН

ВЕНЕТА НИКОЛОВА

Отговори на кръстословицата от бр. 7:

ВОДОРАВНО: Ава. Иск. Райън Гослинг. Острава. Метан. Карерас (Хосе). Калин. Царевец. Семедел. Малц. Така. Идо. Окарина. „КА“. „Арарат“. Поява. Кох (Робърт). Ирак. Диана. Ат. Онети (Хуан). Си. „Рамбо“. Вест. Айше. Пуд. Зодиак. Вид. Резен. Юфт. Кипарис. „РОЛЕКС“. Асоциация. „Те“. Поп. „Супертрамп“. Стоев (Стойчо). Стоп. Лерби (Сьорен). Расате. Ле (Франсис). Жолиет. Гал. „Ема“. Алжир.

ОТВЕСНО: Кав. „ПСЖ“. „Дамата от езерото“. Йерарх. Созопол. Пътека. Отдел. Пи. Наварин. Инес (Лора). Агне. Арена. Култ. Во. Цитат. Кюспе. Аск (Стен). Кит. Ерг. Ласо. Тарба (Иван). Тире. Стил. Немо („Капитан Немо“). Хор. Игрек. Царе. Адам. Сак. Имам. Косер. Дий (Мики). Капса. Липи. Шпиц. „МТК“. Ноаре (Филип). Писта. „Рамаяна“. Ваятел. Вилка. Будители. Шанца. Хол. Север.

ЛЕСНО

8			3					6
7	9			5				4
1	6						9	2
9	7	8		1	2			5
	5				7			
6			9		5	4	8	
5	8	9		7		6		
2				8		9		3
				9	1	7		

СРЕДНО

	5	4			3			
				9	1	2		4
			1		5	6	7	3
	2				8			
	1	9		2			4	
3			9			1		
1			7			5		9
5	6	7	8					
						6	1	

ТРУДНО

7	3	6						
		2				4		
		4				1		2
					3			8
4					5		9	
9		3			7	6		
		5		6				
							5	4
3	2			9				7

- По желание на читателите в новата ни рубрика „Промоции в аптеки“ ще ви информираме за отстъпки в цените на лекарства без рецепта, хранителни добавки, козметика и медицински изделия, които компаниите предлагат.
- В този брой ви представяме промоционални продукти на Екофарм.
- Изгодно можете да ги намерите в посочените аптеки.

ПРОМОЦИИ В АПТЕКИ

до 07.03.2017
Продукти на
ECOPHARM

КУПИ ИЗГОДНО В:

**АПТЕКИ
РЕМЕДИУМ**

11 аптеки
в гр. София

Тел.: 02/971 0220

**Subra
аптеки**

24 аптеки
в гр. София,
4 аптеки в Пловдив,
2 аптеки в гр. Варна, 3 аптеки
в Бургас, 4 аптеки в Стара Загора

Тел.: 02/854 9701

Витания

5 аптеки
в гр. София

Тел.: 0882 369 446

**АПТЕКИ
ФАРМАСТОР**

17 аптеки в гр. София,
2 аптеки в гр. Бургас

Тел.: 02/48 30 625

**36.6
АПТЕКИ**

21 аптеки в Пловдив,
Пазарджик, Раковски,
Асеновград, с. Стряма, с. Куклен

Тел.: 032/626 017; 032/682 002

**АПТЕКИ
ЗАПАД**
с грижа за Вас!

Тел.: 0887 858 558

**АПТЕКИ
К-КРЕС**

14 аптеки в гр. Пловдив, гр. Раковски,
гр. Белозем, Цаланица,
Маноле

7 аптеки в гр. Варна,
гр. Добрич

Тел.: 052/620 340

**АПТЕКИ
МАНОЛОВА**

4 аптеки
в гр. Варна

Тел.: 052/912 084

**НОВА
АПТЕКА**

3 аптеки
в гр. Варна

Тел.: 0884 707 607

**afya
pharmacy**

8 аптеки в гр. Бургас,
гр. Ямбол, гр. Карнобат

Тел.: 070 010 513

ФРАМАР

17 аптеки в гр. Стара Загора,
гр. Сливен, гр.

Свиленград, гр. Павел баня, гр. Гълъбово,
гр. Пловдив

Тел.: 042/655 100

**АПТЕКИ
МАРВИ**

4 аптеки в гр. Стара Загора

Тел.: 042/991 179, 0893 530 093

Продукти на **ECOPHARM**

бул. Черни връх №14, бл. 3, партер, 1421 София, България
Тел.: 963 15 96, 963 15 97, GSM: 0889 713 435; 0885 010 305
Факс: 02 / 963 15 61, E-mail: ecopharm@ecopharm.bg

ПАРАЦЕТАМОЛ ЕКОФАРМ ТАБЛ. 500mg X 20

- При повишена температура
  - При простуда и грип
  - При болка от различен произход
- За възрастни и деца над 6 години.
A50/07.03.2013

-25%

Препоръчителна нова цена **1,38 лв.**

РЕСВИРОЛ

- Най-мощният антиоксидант
- Защищава сърцето и кръвоносната система
- Има противотуморен ефект
- Намалява оксидативния стрес и възпаление

-50%

Препоръчителна нова цена **7,54 лв.**

ЕН ТИ ТУС СИРОП

Билков сироп при кашлица

- Подпомага отхрачването

- Действа благоприятно върху лигавицата на гърлото и дихателните пътища

-20%

Препоръчителна нова цена **7,35 лв.**

ЕН ТИ ТУС ЛОЗЕНГИ

- За здраво гърло

- Билкови таблетки за смучене с благоприятен ефект върху лигавицата на гърлото и дихателните пътища

-30%

Препоръчителна нова цена **4,19 лв.**

КОМФОРТЕКС ЛОЗЕНГИ

-50%

При подуване, газове и храносмилателни нарушения

Бързо и ефективно овладява:

- подуването на корема
- газовете
- стомашния дискомфорт

-20%

Препоръчителна нова цена **2,68 лв.**

ГИНКОФОЛ

Екстракт от листата на гинко билоба

- За добра памет, концентрация и кръвооръстване

- С контролирано съдържание на токсична гинколова киселина – пог 1 ppm

-20%

Препоръчителна нова цена **13,48 лв.**

СОФИЯ

ПЛОВДИВ

ВАРНА

БУРГАС

СТАРА ЗАГОРА

31

ЛАКТО 4 ВИП пробиотик X 15

- За нормален баланс на чревната микрофлора
- По време и след употреба на антибиотици
- При чревен дискомфорт и храносмилателни разстройства

-17%~~9,98 лв.~~Препоръчителна нова цена **8,28** лв.

УРОКОМФОРТ КАПС. X 60

При инфекции на уринарния тракт

- Често уриниране
- Парене и болка при уриниране
- Прочиства пикочните пътища от бактерии

-25%~~32,72 лв.~~Препоръчителна нова цена **24,54** лв.

ФУНГИ СПРЕЙ 20 ml

- Препраща от поява на гъбични и бактериални инфекции на краката
- Противовъзпалително действие
- Осигурява усещане за комфорт и свежест на стъпалата
- Омекомява кожата на ходилото

-20%~~12,96 лв.~~Препоръчителна нова цена **10,37** лв.

ПОДАГРОЛ

- Ефективен както при подагрична криза, така и за профилактика и превенция.

- Няма странични ефекти и може да се прилага продължително време.

- Уникален продукт без аналог на пазара.

-15%~~17,81 лв.~~Препоръчителна нова цена **15,14** лв.

ПРОКТО-ИЗИ

ПЯНА

Стопирай:

- сърбежа
- болката
- кървенето при хемороиди

ЕМУЛСИЯ

~~16,02 лв.~~Препоръчителна нова цена **14,58** лв.Препоръчителна нова цена **16,18** лв.

NEOX CREAM

При болки в ставите и мускулите

5 оптимално подбрани природни съставки за бърз и продължителен обезболяващ ефект при:

- Артрозна болест
- Хронични травми на опорно-двигателния апарат
- Болезнени мускулни спазми и разтежения

-20%~~6,48 лв.~~Препоръчителна нова цена **5,18** лв.

ОХУРАИН ОИЛ

Иновативен, уникален по своя състав продукт без аналог на пазара у нас. Прилага се чрез масаж при:

- Ставно-мускулни болки, натъртвания, навяхвания, разкъсвания на мускулни влакна
- Остеоартроза с различна локализация
- Ревматоиден артрит

-10%~~21,87 лв.~~Препоръчителна нова цена **19,68** лв.

ДОЛОРЕН ТАБЛ. 200 mg X 10

-18%

- Главоболіе
- Менструални болки
- Мускулно-ставни болки
- Зъбобол

За възрастни и деца над 12 години. A123/07.07.2015

~~4,27 лв.~~Препоръчителна нова цена **3,50** лв.

ДОЛОРЕН ТАБЛ. 400 mg X 12

-15%

- Главоболіе
- Менструални болки
- Мускулно-ставни болки
- Зъбобол

За възрастни и деца над 12 години. A123/07.07.2015

~~5,03 лв.~~Препоръчителна нова цена **4,28** лв.

- Какъвто е животът без любов, такава е и трапезата без ароматните подправки, които ни сгряват и лекуват

Кремсуна с джинджифил

За 4 порции, приготвени за 40 минути, ви трябва: половин глава целина, обелена и нарязана на кубчета; 5-6 големи моркова (400 г), почистени, измити и нарязани на кръгчета; 2-3 скилидки чесън на ситно; парче от 4-5 см пресен корен джинджифил, обелено и наклъсано. Подправките: 2 с.л. олио; 1 ч.л. семена кимион; 1 ч.л. семена сминдух; 1 ч.л. семена от резене; 2-3 с.л. лимонов сок; сол и черен пипер на вкус. За поднасянето запържете в малко тиганче в олио 2-3 с.л. кедрови ядки или сурово, белено слънчогледово семе.

Кипнете 1 литър вода. Отделно загрейте тенджерата на среден огън и сипете олиото. Пуснете едно кимионче – като изпука, мазнината е готова за ползване. Добавете кимиона, сминдуха, резенето, докато си пуснат ароматите за 1-2 минути. Това е класическа индийска техника за отваряне на вкусовете им. Прибавете чесъна и джинджифила и продължавайте да бъркате с дървена лъжица. Накрая сипете и целината и моркова. Намалете котлона. Сотирате ги за десетина минути или докато станат златисти и омекнат. Залейте с половината вода и гответе, докато се сварят напълно. По желание добавете едно натрошено люто чушле за огнен вкус.

Пюрирайте на гладка смес – най-добре с ръчен пасатор. Ако е необходимо, добавете още вода. Подправете със сол и прясно смлян черен пипер. Преди сервиране овкусете супата и с лимоновия сок.

Чай масала за имунитет

Вероятно всяко индийско семейство има своя микс, затова и вие балансирайте ароматите по вкуса си. Съставките са лечебни според Аюрведа, а комбинацията засилва имунитета през студените месеци от годината.

Тази зима правя масалата с две пръчки канела, 4-5 парченца звезден анасон, десетина зърна черен пипер; 1 шушулка ванилия; 6-8 борчета карамфил; 5-6 разпукани шушулки кардамон; няколко тънки резенчета джинджифил. Лъжица черен чай.

Всяка една от тези подправки е лечебна, а в комбинация действат още по-силно срещу простуда, кашлица и хрема, лошо кръвообращение. Трябват

още 2 литра вода и 200-300 мл прясно мляко.

Когато водата в тенджерката заври, добавям подправките и ги варя около половин час на тих огън. Накрая добавям млякото, разбърквам и оставям да кипне. Добавям черния чай и изключвам котлона. Оставям да престои десетина минути. След това можете да добавите захар на вкус. Ако ще подслаждате с мед, изчакайте доста да поизстине, за да не му утрепете полезните вещества. След като изпиете първата доза,

залейте с още вода и мляко съставките и ги сварете отново. Добавете само захар на вкус (или подсладител, който ползвате).

Пиенето на черния чай с мляко идва в Англия от Индия, но индийците допълнително го варят с различните си подправки, за да подобрят вкуса и да постигнат лечебен ефект. Масала чаат е май единствената напитка, която там съм се престрашавала да си купувам на улицата, защото тенджерата ври непрекъснато.

Пилешки бутчета по тайландски

За 4 порции, приготвени за час, са ви необходими: 8-10 долни пилешки бутчета (без кожата).

За маринатата: 10 стръка пресен кориандър, на едро; 2 с.л. азиатски riben сос; 1 ч.л. смлян черен пипер. В хаванче чукайте подправките на паста. Сложете пилешкото в йенска тавичка и го маринуйте поне за двадесетина минути.

Сос за поднасянето: 50

мл riben сос; 2 с.л. сок от лайм; 1 пресована скилидка чесън; половин ч.л. лют пипер (или на вкус); 2 с.л. вода; 1 ч.л. захар; 1 с.л. паста от тамаринд; 7-8 стръка наклъснат пресен кориандър.

Включете фурната да се загрее на 220 градуса. Наредете пилето върху плоска тавичка, покрита с хартия за печене, и го запечете за десетина минути под грила да се запечати. Свалете тавичката на по-долно ниво, намалете градусите на 180 и гответе за още половин час.

Поднесете месото с купичката сос за топене, в който сте разбъркали и кориандъра.

Рибеният сос е всекидневно използван в тайландската кухня. Прави се от ферментирала риба и е солена и пикантна, без да се притеснявате, че ще придаде отчетливо riben вкус на ястието.

Тамариндът е също класика с неговия кисело-сладникав вкус. Най-успешно може да бъде заместен от 2 накиснати в гореща вода сушени кайсии, пасирани, с малко добавен лимонов сок и захар или само от равни количества сок от лайм и кафява захар. И двата оригинални продукта могат да се намерят в секторите за екзотични храни и подправки на големите супермаркети.

Кейк с тиква и шоколад

Тиквата няма много изразителен вкус, затова се чувства еднакво добре и в сладки, и в солени ястия (на пюре, супа, като гарнитура). Екзотичните източни подправки много я обичат и в двата случая.

Необходимите продукти за тавичка с размери 20x30 см: 330 г пълнозърнесто брашно; 220 г кафява захар; 150 г сварена и отцедена тиква; 2 големи яйца; 125 г масло, разтопено; 100 г черен шоколадов чипс; 1 бакпулвер; по 1 ч.л. канела и гарам масала; 2 ванилии. Получават се 8-10 порции.

Включете фурната да се нагрива на 180 градуса. Намажете леко тавата с масло.

Разбийте в купа захарта и яйцата, докато станат на пяна. Добавете маслото и ванилията и продължавайте да разбивате.

С дървена шпатула монтирайте пюрето от тиква. Отгоре пресейте брашното и добавете подправките и набухвателя. Разбърквайте с шпатулата, като вкарвате въздух в тестото. Добавете и шоколадовия чипс.

Прехвърлете в тавичката и тръснете на плота, за да се заравни. Печете за половин час, докато отгоре стегне. Оставете да се охлади напълно преди сервиране. Съхранявайте в хладилник.

Страницата
подготви
Бойка ВЕЛИНОВА

T MARKET

цените са валидни
от 28 февруари до 06 март 2017

1.49
-1.68
специална
цена за 2 броя

2 броя

Кисело мляко "Бор Чвор"
2%, 400 г

цена извън промоция: 0.84 лв/бр

5.49
-7.49
27%
НАМАЛЕНИЕ

Краве сирене "Брезово"
кг

3.99
-6.89
42%
НАМАЛЕНИЕ

Домашна лютеница "Олинеза"
кг

1.99
-2.79
29%
НАМАЛЕНИЕ

Суши пасти "Baikar"
396 г, различни вкусове

6.99
-9.99
30%
НАМАЛЕНИЕ

Вино "Трапеза"
3л, червено, бяло